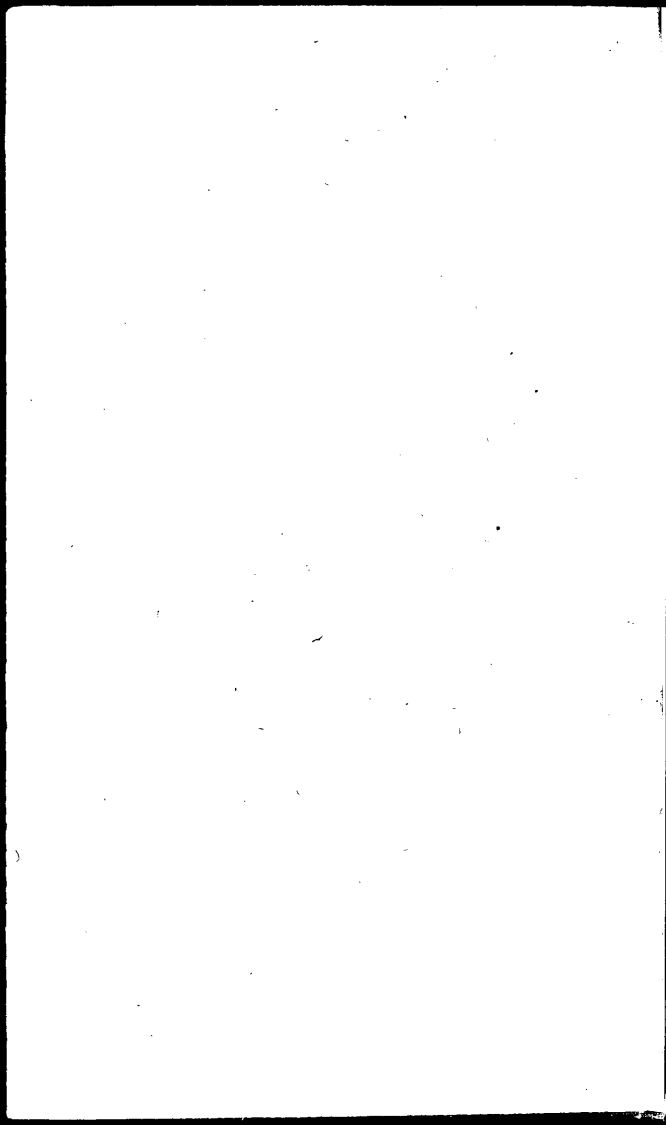
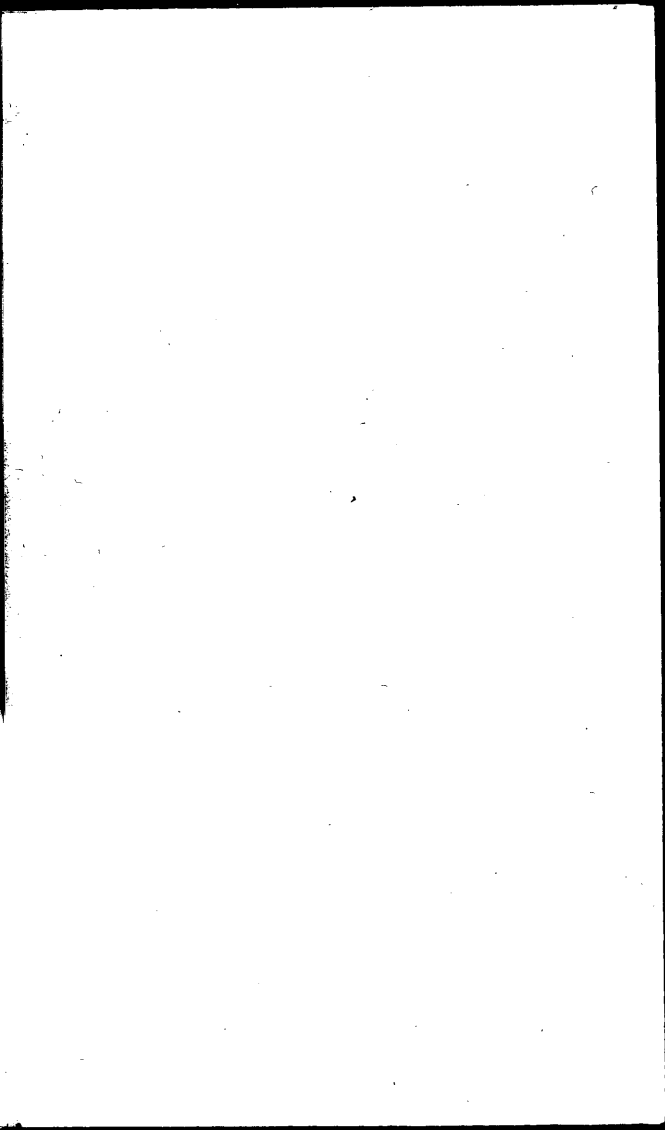

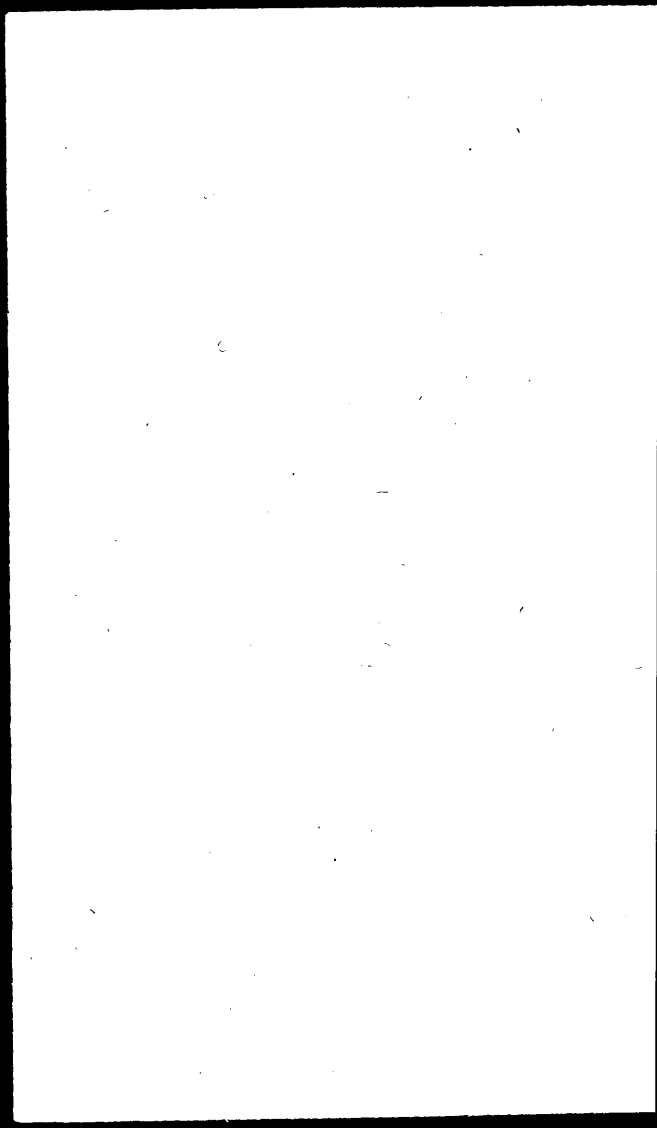
1146

F

94

44303.

Ww. 43
7-4

M E M O R I E
A A N D E N
B R E D E N R A A D
D E R S T A D
G R O N I N G E N

ingediend door byna 800 Burgers
en Ingezetenen

TER NADER BETOOG ENZ.

Van Hunne Adressen den 8, en 16 Februarii 1786.

BY H: GEM: RAAD INGEBRAGT

Met de BYLAGEN, daar toe betreklyk.

A L S M E E D E D E
R E S O L U T I E V A N D E N B R E D E N R A A D
in dato den 17 Maart 1786.

daar op gevolgt

E N D E B R I E V A A N Z Y N E
D O O R L U G T I G S T E H O O G H E I D .

Edele Mogende H. Heeren
Borgemeesteren en
Raad, Oud en Nieuw,
samt Taalmannen en
Gezworen Gemeente,
uitmakende den Breden
Raad der Stad Groningen!

Daar UEd. Mogende op het billyke verzoek van een alleraanzienlykst getal der burgeren en ingezetenen dezer Stad, de eedstaving, van de, in plaats der wettig gekorene Regenten, door Z. D. H. gestelde personen, hebben geschorst. en dus op eene verplichtende wyze aan hunne rechtmatige begeerte hebben voldaan; (a) zo achten de Ondergetekende het hunnen plicht, UEd. Mog. en het algemeen, zo spoedig doenlyk, de gronden, waarop zy de gedane Keur, door de Keur Heren geschied, wettig, en de improbatien van den Erf-Stadhouder in dezen wederrechtelyk schatten, op eene eerbiedige, bedaarde en beredeneerde wyze, voor te dragen. —

Dat van de wyze der bestelling der Regering, de inwendige Vryheid van eenen Burgerstaat grotelyks afhangt, doorzagen reeds onze Voorvaderen, in de duisterste en afgelegenste tyden, die de Geschiedenis dezer Stad heugt.

Wat lot haar ook door overweldiging van vreemde

A

Vor-

(a) Zie achter Bylage No. 1. en 2.

Vorsten overkwam, altoos bedong, en genoot Zy eene Vrye Keur en aanstelling der Overheid, door 's Volks Repræsentanten; (c) tot dat eindelyk de Spaanse Landvoogd, door het onwederstaanbaar overwigt van de macht zynes Meesters, de Eerste het wagen dorst, aan de, op deze voorrechten zo Jaloerse Burgerie, het gebruik der Keur Bonen te ontnemen.

(d) Het bezef van de menichte der Spaanse aanhangelingen, na de Reductie in den jaare 1594, *vermits het overlyden, of in ballingschap zyn, der perzonen van de Gereformeerde Religie*, en gevolgelyk van den gevaarlyken invloed, die deze, door het benoemen der Regeering, zouden krygen, deed de Staten Generaal besluiten, dat by *provisie de uindeling van de Keurboonen zoude gesteld worden, in handen van den Heere Stadholder Graaf Willem van Nassau.* (e)

Doch nauwlyks was het ogenschynlyke van dit gevaar voorby, of in het jaar 1621 stontze Prins Maurits vrywillig af, (f) gelyk ook vervolgens noch Graav Ernst, noch Hindrik zich met de Keurbonen hebben bemoeit. —

Dan verder in den jaare 1641. deden de Staaten Generaal (g) zelve dezen afstand noch veel plechtiger, in een open verzegelden brieu, of Acte. —

Sedert die tyden van verdrukkinge of voogdy, genoot de Stad, ongestoord, de uiterlyke uitoeffening van dit recht. —

Dan

(c) *Bor Nederl. Oorlogen* 5. boek op 't Jaar 1569.

(d) Zie *Bylage* No. 3.

(e) *Byl.* No. 4.

(f) *Byl.* No. 5.

(g) *Bylage* No. 6.

Dan wierd de Vryheid in dezen, niet dan eens, door uiterlyk geweld aangegrepen, en overmeestert, steeds wierd dezelve door inwendige heerschzugt belaagt en ondermynt. ———

Hier tegens dachten onze Vaderen eene reeks van behoedmiddelen uit, die niet min hunne schrandtheid verëeren, als het uiterste belang en het heilige, dat zy in de zaak stelden, aantonen. ———

Van hier namentlyk die plechtige Godsdienst-oeffening, waar by Borgemeesteren en Raad, mitsgaders Gezworen Gemeente op hunnen eed gedaagt worden. — Van hier die duure eeden, die de Keuren onmiddelyk voorgaan en verzellen. — Van hier, dat zy, afgezonderd van de overige 19, eerst worden geplaatst, en vervolgens met de aan hun overgegevene Keur Ordonnantien, in eene byzondere Kamer worden gebragt; om dat zy zich met niemand mogen noch kunnen beraden. — Van hier, dat hun aldaar, na het uitspreken van een plechtig voorgeschreven gebed, door den oudsten Keur-Heer te doen, de gedaane eed, door denzelven, op nieuws woordelyk word voorgelezen. — Van hier eindelijk, die even doorgedachte omzichtigheid, om zelf noch, na de gedane Keur, door een ander Collegie, namentlyk Borgemeesteren en Raad, de burgerlyke qualificatien ten twedenmaal te doen onderzoeken. —

Met dit alles echter leerde de ondervinding, gedurende eenen afloop van ruim een eeuw, dat de oorspronkelyke Constitutie door *interpretatoire Resolutien*, *ingekroopene gebruiken*, zo genaamde *recommandatien en ligues*, als mede *verteeringen by Sollicitatien*, zodanig bedurven konde worden, dat er niets, dan een uiterlyke

schyn van overbleef, en alles ten prooi van familie-cabalen en Kuiperyen geraakte: zoverre, dat wanneer de perzonen der Kiezeren, door het lot tot aangeduid waren, men vooraf reeds het effect, naar mate de meerderheid der Keur-Heeren, aan de eene of andere cabaal overhelde, genoegzaam zeker wist. Iets, dat de nauwgezette en Godsdienstige burger dezer Stad met ziels droefheid vervulde, en vuuriglyk naar verandering in dezen deed reikhalzen. —

In dezen finertelyken toestand, klaagde eerst een aandeel der Burgery, door een beddaard Request in de maand May 1748, (*) waar in zy, omtrent dit articul, het geen zy naaft dat van den Godsdienst, het gewigtigst stellen, eenvoudig vraagen: *Dat de Heeren Taalmannen en Geswooren Meente mogten werden gehandhaaft by derzelver voorrechten en vrye verkiezing volgens de aloude Keur-wetten.* —

Maar, toen naderhand door een samenloop van omstandigheden, het alles aan het gisten raakte, vervoegde zich eene verwarde, woelende hoop, op de alleronbedaarstte wyze, met eisch en vordering, om den Stadhouder een recht van disapprobatie te doen geven. —

Verre zy het van Ons, eenig het minste gezach toe te kennen aan dit en andere zogenaamde verzoek-schriften, met geweld, onder het plegen van pogingen, tot moord en roof doorgedrongen, en de Overheid afgeperst. — Neen! Wy halen zulks alleen aan, om aan te tonen, dat, hoe zeer des tyds de woest-woelende hoop zich, ter bereiking eener reformatie, in de middelen vergreep, zy echter, met dit recht aan den Stadhouder te doen gewor-

(*) Zie Groningens rust geboren uit onrust pag. 57.

worden, niets anders wilde, dan Hem, een, naar vastgestelde wetten, werkend recht, aan te bevelen; ten einde de vrye keur nooit weder verbafterde. — Hoe konden zy anders in dit zelfde articul, by de inroeping des Stadhouders, als een *Hoofd beding*, vast stellen? Zulks te moeten zyn, *zonder infractie van der Stads Hoogheid, aan wie de bestelling der Regering gelaaten word, volgens de oude wetten.* — (*)

De steeds meerder woedende combuftie in die ongelukkige tyden, en het mistrouwen, het zy dan gegrond of niet, dat des tydes, tuffchen den Regent en Burger, heerschte, bragt eindelyk de zaken zo verre, dat men niet eerder, een herftel der rust vooruit zag, dan door den Stadhouder *voor eens* volle maat en macht ter redressering der abufen, de Regering ingesloopen, toe te vertrouwen. —

Een middel, dat, hoewel byna gelyk aan de Dictature der Romeinen, en daarom, wegens deszelvs gevaarlykheid, niet, dan in de uiterfte noodzaakelykheid, te gebruiken, des tyds, als onontbeerlyk, gehouden wierd.

Zonder thans te treden in het onderzoek, in hoe verre de Gecommitteerden door Zyne Hoogheid afgezonden, om zich, alhier, op het nauwkeurigfte, nopens die ingesloopen abufen, te informeeren, daaromtrent juiste berichten hebben kunnen inwianen; en op welke wyze, eenige, zich noemende, Volmachten der Burgery, die zelve Heerën Gecommitteerden, door de Burgers gedwongen te doen vergaderen, en vervolgens door eene, in schyn statelyke marsch, voor by hun jagt en Logement, bedriegelyk hebben zoeken over te halen, met dien gevolge, dat zy door deze listig geformeerde train

A 3

in

(*) Zie Groningen ten twedenmaal in onrust pag. 19.

in eene overreeding zyn gekoomen, dat niet alleen de *Licentiatie* noodzakelyk was, maar ook van het algemeen begeert wierd, merken wy alleen aan, dat dit alles de oorzaak is geweest, dat Z. H. het bekende Reglement Reformatoir heeft doen opstellen, en het zelve, om, by Hem, moverende redenen, niet eerder heeft gecommuniceert, dan ten dage, dat, na de gedaane *Licentiatie*, de begunstigde, zo ingeblevene, als nieuws aangestelde Leden der Regeringe het zelve Reglement eerst zouden bezweren. —

Dit Reglement nu, het geen een gevolg is van de aan Z. H. toevertrouwde Commissie, gelyk ook Dezelve zich in de inleiding uitdrukt, en daar naar ook moet worden uitgelegt, moet dus in zich bevatten een redres dier abusfen, die allengskens in de Constitutie waren ingeslopen; maar kan noch mag nimmer behelzen, eene gedeeltelyke of geheele vernietiging dier Constitutie, noch zelf eenigen schyn, uit welke men de minste inbreuk zoude kunnen afleiden, zynde die duure Commissie alleen toevertrouwt, en het Reglementt daar op geformeert, ter bereiking eener grondwettige herstelling. —

In gevolge van dit waare begrip, nopens den aart en de uitgetrektheid der aan Hem toevertrouwde Commissie, zegt de Stadhoudér art. 1 : (g)

„ Dat de Regeringe, gelyk van ouds, zal blyven bestaan uit twee Leden, de Stad en de Ommelanden.”

Art. 2. Poogt Dezelve Taalmannen en Gezworene Meente in de hun wettig toekomende Rechten te herstellen.

Art. 3, 4, en 5. Bepaalen de wyze, op welke de Raad en

en Gezworen Gemeente *volgens de originele Constitutie*, zullen worden verkoren.

Zo men nu deze drie articulen, als uitmaakende *een Geheel*, beschouwt, dan is niets zo klaar, als dat in art. 3. de oorzaken worden opgenoemt, waar door tot dien tyd toe, de vrye keur was verhietigt: — Dat in art. 4. de middelen bepaalt worden, waar door de Zittende Raad over de wettigheid van de qualificatien der verkorene by approbatie en disapprobatie, zal oordeelen: En eindelyk word in art. 5., de thans aan den Stadhouder opgedragene macht, omschreven, ten einde, *de nu in zo verre voltrokkene keuze*, tegen allen inbreuk van *Interpretatoire Resolutien*, *ingekroopene gebruiken*, *zo genaamde Recommandatien en Liges*. als mede van alle *verteringen by Sollicitatie*, te handhaven. —

Op niets kan dus de Voorstander van 's Princen willekeurig recht van improbatie, zich uit hoofde der letter van het Reglement gronden; ten zy hy art. 5 uit den samenhang rukke, en volstrekt op zich zelve beschouwe. — Maar als dan is er eene volslagene tegenstrydigheid tusschen art. 3. en art. 5., van welke het eerste de recommandatien op het sterktste verbied, en het laatste ze dadelyk weder zoude inroepen. —

Wy achten het nodeloos in het vooruitzicht uit te weiden over het knellend gewicht, waar mede deze de vryheid zouden boejen, by aldien aan Z. H. de macht van improbatie, onbeperkt, door de wet, wierd toegekent. — En wy beroepen ons alleen, Ed. Mog. Heeren! op het geen uw eigen hart heeft moeten ondervinden, gedurende eene reeks van jaren, in welke de recommandatien, op naam des Stadhouders, nu meer, dan

min bedektelyk, ja vaak openbaar, bestendig zyn ingekropen; zo dat men nooit meer, dan die geene, zag solliciteren, welke *alhier* onderricht wierden, dat zulks was met goedvinden des Stadhouders. —

Of wil men nu stellen, dat de tegenswoordige Vorst, overtuigt van het allerschadelykste, dat hy, die de apen inprobatie heeft, zich middelyk of onmiddelyk met eenige recommandatien bemoeje, en zich dus in het vervolg van dezelve in perzoon, op het zorgvuldigt, onthoude. — Hoe luttel zal dit baaten! Zal niet immers de kruipende ambtzugt, die Denzelven gestadig omringt en belaagt, 'sPrincen woorden arglistig verdraajen, en tegens zynen wil misbruiken, om den angstvalligen en misschien zwakken aanstaanden trekker der bonen te verschrikken of te verstrikken? — Vallen niet duizend soortgelyke konstenaryen allergemakkelykst aan 'sPrincen vertrouwelingen, om zich in *hun gewest* te doen gelden, en *de bunne* de beste ambten te bezorgen? — En al is het, dat zy zich door eene heldhaftige deugd, boven deze, zo natuurlyk te wachtere mislagen, verheffen; staan zy niet dagelyks bloot voor de aanzoeken van Vrouw, kinderen en verwanten? En kunnen zy wel beletten, dat deze zich van diergelyke verleidende middelen weten te bedienen? Eindelyk, wie belooft het ons, dat de Nanneeven van den Vorst, en van hun, dienzelfen geeft van gematigheid en stipten eerbied voor de wet zullen doen blyken. —

Wat vertrouwen dan ook de Natie omtrent het caraster van den perzoon des tegenwoordigen Stadhouders bezien mocht, de vreez, wat zeggen wy, de zekerheid van te makene insluipingen en inbreuken, door ambt-zuchtige

tige vertrouwelingen, hunne verwanten, en 's Princen opvolgers, zou dezelve, wil zy niet volflagen alle vrye keur hunner Regenten wegwerpen, noodzaken, om het gezach van het derde articul, regens dat van het vyfde articul, te steilen, en het laatste door het eerste te vernietigen; indien men het ooit kon doen doordringen, dat het eene articul, zonder het andere, mogt verklaart worden. — Doch over eene byzondere wet te besliffen, zo dezelve met andere delen, wat dan den geest van het gehele lichaam, in het minste verband staat, is niet alleen ten hoogsten dwalende; maar, het eene onderdeel van eene enkele wet, zonder de andere, *gelyk bier*, mede te overwegen, te willen beoordeelen, is zo strydig met alle bekende regelen van uitlegkunde, dat de ondergetekende vrezen zouden, aan het doorzicht van UEd. Mog. te kort te doen, en het algemeen nodeloos te verveelen, wen zy dit door uitvoeriger gronden, uit reden, en het stellig recht verder betoogden. —

Dan geenzints mogen zy nalaten allen aandacht van UEd. Mog. te doen vestigen op de ampliatie (b) door den Breden Raad den 3 Januarii 1752, op de Keur-Wetten gemaakt. — By de inleiding van dit belangryk stuk, verklaart Dezelve niet slechts, „ dat in alle welge-
 „ stelde Republyken de grondwetten op de verkiezing
 „ van Overheden, heilig moeten worden onderhouden,
 „ om dat derzelver schending de fundamenten van den
 „ Staat in gevaar zouden brengen, van het geheele ge-
 „ bouw te doen instorten. ” — Maar die Raad verder zeggende: „ de onze zyn aangerand door interpre-

„ toire Resolutien en ingekropene misbruiken, welke het Reglement Reformatoir, door het intrekken en vernietigen derzelver, heeft vernietigt, en dus de oorspronkelijke Constitutie hersteld, betuigt dierhalven, dat het eerste de *enige oorzaak*, en het laatste het *enige eind-oogmerk* van dat Reglement was; verder verzekerende, dat nu alles weder in over-een komt der aloude Keur-Ordonnantien zal geschieden; zo kunnen de woorden, *onder approbatie van Z. H.* geenzints beteekenen, *mits het Z. H. zulks believe*; ten zy men eene, meer dan Turksche Slaverny, en eene meer, dan Negerische, domheid, in het, wegens zyne zucht voor waare vryheid, beroemde Volk van Nederland veronderstelt. — In tegendeel beduiden deeze woorden, *onder approbatie van &c.* ontegenzeglyk: nu de Stadhouder in der tyd eene inzage ter naziening, of diergelyke ongeregeldeheden ook mochten plaats gegrepen hebben, verkregen heeft, zal de keur voortaan, volkomen vry, geschieden kunnen. —

Niet minder nadrukkelyk word dit uitgedrukt in deze ampliatie op art. 34. *maar de keur volgens deze Ordonnantie gedaan*, en DAAROM &c, waar het woord *daarom* van dien onloochenbaare nadruk is, dat men alle gezond verstand volstrekt zou moeten verzaken, zo men niet vast stelde, dat het onderzoek, of de Keur, volgens de Keur-Wetten, al of niet, geschied zy, de Eerstadhouderlyke macht in dezen regelde, omschreef, en beperkte. —

Daar nu de Eerstadhouder heeft kunnen goedvinden, om in Deszelvs Rescriptien de Heeren H. W. Hoving en L. B. Lohman als gekorene Raadsheeren, en W. H.
Ho.

Hoving als gezworen niet alleen voorhy te gaan en dadelijk af te keuren, en de Heeren H Gockinga en L. Venhuizen tot Raadsheeren en H. W. Hoving tot Gezworen in plaats te stellen, en zich dus van het uiterste punt van macht, dat de verregaandste dryver van eigendunkelyke afkeuringe, hem ooit of ooit zoude durven trachten toe te schryven, te bedienen; zo vervulde deze samenloop van omstandigheden, by deze herhaalde stap, de harten uwer getrouwe Medeburgeren met de uiterste bevreemding, de diepste smerte, en allerbedaardste eerbiedige waking voor het behoud der duur geschatte gronden hunner Constitutie. —

Niers schynt hun verder zo zeker, als het volgende. Men heeft den Prins, door verregaande misleidingen, doen wanen; als of hier verdervelyke Cabalen gesmeet waren; ja wel zulke, die, de Raad Zaal ingedrongen, het geweten, der, door het lot bestemde, Kiezers, hadden overweldigt. — Of Zyne Hoogheid is in eene dwalinge geraakt, omtrent den aart, het oogmerk en de uitgestrektheid van het, aan Hem verleende, gezach — Of eindelyk beide deze gevallen hebben plaats. —

Doch hoe verre is het van eenigen schyn, dat hier zelf de geringste Cabale of Ligue zou plaats grypen! —

Niet dan zelden sprak de vertrouwende Burgery door eerbiedige sineekschriften, en dan noch was het den meesten tyd, om dat zy aanleiding kreeg, van te denken, dat men gaarne deze haare zachte stem ter bygeleiding van het gebod der Overheid wenschte: — Altoos ook wierden hare verzoeken even gereed toegestaan, als blymoedig ontvangen. — Had er slechts het geringste vonkje van misverstand gesmeult, ongetwyffelt was het,

het, by de nodige te makene schikkingen, omtrent het onderwyz, in de krygs-kunde, aangeglimt. — Dan in plaats van dien, is de harmonie tusschen de wagt- en niet wagt doende Burgeren sints dien tyd en door die schikkingen zelve, tot den volmaaksten trap gestegen. —

Nauwlyks kan men zich dan in den eersten opslag verbeelden, hoe iemand zo onbeschaamd, zo onbezonnen of dwaas zou kunnen zyn, van den Vorst, door enig hatelyk bericht, omtrent den toestand der zaken te Groningen, te durven bedriegen. — Maar wie den mensch kent, en de ondervinding raadpleegt, weet, dat ambt-zucht en driften van Aristocraten, overal enkele personen zo danig kunnen verblinden; dat zy eensgezindheid tweespalt, liefde voor de Constitutie zucht tot verandering, licht duisternis, en wit zwart noemen, terwyl zy in tegendeel, by het plaats hebben van de overgestelde uitersten, de twedragt eendragt, omverwerping opbouw, verwarring orde, duisternis licht, en zwart wit zouden heten. —

Dan, met wat glimp van waarschyndlykheid, het opgeraapte voorwendzel te verwiffen? T meer daar Z. D. H. noch zo onlangs, hier ter stede heeft vertoeft, en blyk op blyk van de over een stemming, zorg voor rust en orde, liefde, gulhartigheid en oprechtheid der Groningers hebbende ondervonden, het bykans onbegrypelyk was, dat hier Ligues, Factien en Cabalen heerfchten. Dit betuigen wy, blyft ons een raadzel; ten zy, dat men het voorgevallene, omtrent den Heer Gockinga, in eenen volstrekt valschen en verzwygenden dag den Prins hebbe durven voordragen, en listig te kennen geeven: — Word die eerweerdige gryzaart, dien Uw H. en elk voor eenen

eenen door eerlyken, onpartydigen, niemand beledigenden man steeds kenden, dus, tegens eene standvastige gewoonte, zo maar stilzwygende, verftooten, wat dan, als eene Cabaal, om nieuwen in te dringen, kan de dryf-veer geweeft zyn?

En dat dezelve, door voortgelyk verkeerd bericht, overylt heeft kunnen worden, is, onzes erachtens, niets weniger, dan onwaarschynlyk. — Maar hoé heeft men hem, toen Hy, gelyk wy vooronderstellen, de zaak, geduurende de vier weeken, nader onderzocht, de waarheid durven verbergen? —

De beklagenswaardige toestand immers, waar in de ziels en lichaams gesteltenis van den Heer H. Gockinga zich bevint, is UED. Mogt, Ons en het algemeen te over bekend, en 's braven mans bloedverwanten, genees-heer, vrienden, kennissen, huisgenooten en buuren zouden moeten verklaren, dat dezelve, by een verregaand verval van lichaams krachten, in eene volstrekte wezenlooze kindsheid, omtrent zyne zielsvermogens, sedert lang, zyne laatste levensjaaren henen sleept. Iemand nu, in zulke omftandigheden, weder deel te doen nemen in eenige Regering, wy zwygen, in de Regering van deze aanzienlyke Stad, die door hare stem de helft van het zevende deel der Unie uitmaakt, zoude, onzes erachtens, even schadelyke gevolgen kunnen mede voeren, als een blind machteloos kind aan het roer van den hulk van Staat, of het tortfchen van het zwaart en de weegschaal der gerechtigheid, te zetten. — En de zaak zou hier noch gevaarlyker dan ergens zyn, wyl aan elken dadelijken Burgermeester het recht van Zegelen word toevertrouwt: waar door dan, in een geval als dit, by het be-

belyen van schuld-brieven, Uiterste Willen, en andere Contracten de hoosheid eene gelegenheid zoude gegeven worden, tot gevolgen, waar van elk liefhebber der gerechtigheid, by het blote aandenken, yzen moet. —

Hadden derhalven de Keur Heeren dezen Heer weder ingeroepen, waarlyk! als dan waren er rechtmatige redenen geweest, om hun van byzondere inzichten en familie Cabalen te beschuldigen; maar nu hebben zy hunnen duuren plicht betracht. — Dat hun hart intusschen by deze gelegenheid gebloed heeft, weten UED. Mog. benevens ons: naardien het bekend is, dat het hun alleen, aan eene, met hunne tegenswoordige berrekkingvoegende, aanleiding ontbroken heeft, om, voordezen, in 's Lands en Stads-dienst afgeleefden en afgesletenen, gryzaard, een behoorlyk pensioen te verzoeken; dan dit voor hun te volvoeren, schatten wy thans onzen plicht, en wy betuigen door dezen, Ed. Mog. Heeren! dat ons niets zo aangenaam zal zyn, als, dat deze waardige oud Regent, voor al zyn zwoegen en slaven, met een aanzienlyk jaargeld uit 's Stads Cassa, voor het noch overige van zyn leven, beloont worde. — Zo verre is het hier dan van eenige Cabaal of party-zucht! —

Zou dan ook Z. H., onkundig omtrent de omstandigheden van den Heer Gockinga, en in het verkeerde denkbeeld, dat de wet of gewoonte de weder inkiezing in dezen noodzakelyk maakte, in het begrip geraakt zyn, dat Hy in dit geval geenzints suppleerde, maar alleen die wet of gewoonte volgde?

Doch het zy de Stadhouder door deze of meerdere redenen in eene dwaling omtrent ons recht in dezen geraakt zy: even weinig oorzaak hebben wy, ons hier over

te verwonderen, als wy hebben, om ons te bedroeven, zo Hy ons van Faëctien verdagt. ———

Het Staats gestel der Nederlanden is zo samengesteld, van plaats tot plaats zo verschillende, zo in, uit, en door elkanderen lopende: de Stadhouderlyke waardigheid heeft, op bykans ieder deel alom, zo menigvuldige betrekkingen, hier deze, daar die, en elders andere, dat de Genie van eenen *Fredrik*, en het geheugen van eenen *Pirrhbus* het misschien niet zouden kunnen vermyden, zich in dezen doolhof wel eens te verwarren. ———

Dan behalven dit, van 's Princen wieg of aan, misbruikten overal vertrouwde gunstelingen den naam Zyner Moeder, en vervolgens de Zyne, tot de nu zo kortlings opgehoudene recommandatien, wier natuur en gevolgen wy lieft niet weder willen aanroeren. ———

En terwyl Regent en Burger, op eene onverschoonbaare wyze, onder Hun bukten, en de waarheid verzwegen, wachteden zy zich wel dezelve den Prins te ontdekken, maar het vuig eigenbelang dreef hun aan, omze, zo veel mogelyk, voor Hem, te verdonkeren. ———

Daar nu de onderlinge liefde, en het vertrouwen, tuschen Regenten en Burgeren, door niets zo zeer word behouden en aangekweekt, als door het kennen van elkanders wederkerige rechten, en het overeen stemmen in het ware begrip derzelve, vooral omtrent zaken van zo eene tedere natuur als deze; zo verbeelden wy ons, dat weinige zaken voor volgende gevallen, nuttiger zouden zyn: dan dat UEd. Mog. naar Derzelver verlichte kunde, hunne gevoelens den Erfstadhouder als dan mededeelden; en zo UEd. Mog. vermenen, van deze onze opgegevene aanmerkingen, hier toe gebruik te kunnen

nen

nen maken, zulks zal ons aangenaam zyn. —

Wy durven ons vleijen, hoe Hoogtdezelve hier uit ten duidelyksten zou ontdekken, dat wy, wel verre van door enige driften, wat dan fictien, beroert worden, den kinderlyken eerbied, die elk onzer, als een byzonder perzoon voor zyne Lands Vaderen schuldig is, met de manlykste verdediging van onze heiligste rechten, verenigen.

Wy durven ons vleijen, dat Dezelve ons zal toestemmen, dat, naardien hy doch zelve de bekwamte voorwerpen altoos niet kan kennen, hy waarlyk het gemeene best dient, wanneer de Wet ze kiest; en Hy het opzicht op het niet misbruiken der wet geniet: Ja! dat Hy het enkel in schyn doet, wanneer byzondere perzonen ze op zyn naam aanbevelen en indringen, en er dus eene dadelyke Cabaal heerscht. —

Wy durven ons vleijen, hoe zyne Hoogheid zal begrypen, dat de Regenten, die het vertrouwen des Volks hebben, Hem nooit dan uit plicht, zullen tegen spreken: terwyl ingedrongene Hem, nooit dan uit eigen belang, zullen byvallen; en dat, de Eerste, met Hem instemmende, zulks zyn invloed op het Volk zal vermeerderen, daar in tegendeel de andere, Hem volgende, dit denzelven moet verminderen.

Wy durven ons vleijen, dat Zyne D. H. het zal voorzien, hoe een Volk het geen gehecht is aan deszelvs wetten, ook verkleeft is aan Hun, die ze moeten beschermen; en dat Hy, daar en boven, ons dit recht zal moeten doen, dat wy niet alleen de grondwetten van ons Staats gebouw. even bescheiden als standvastig, tegen alle ondermyning verdedigen; maar dat wy zelfs
geen.

geenzints, die zaaken, welke tot verdere bevestiging der-
 zelfver zouden kunnen dienen, wegwerpen; om dat zy
 op eene ongeregelde wyze het zelve zyn ingelyft. —
 Neen! dat wy de grootste genegenheid tonen, om alles,
 wat tot den opbouw der wetten kan dienen, door eene
 geregelder samenvoeging in het hegfte verband, met het
 oorspronkelyke, te brengen. —

Ten laatsten wy durven ons beroepen op Hoogst des-
 zelve Vorstelyk woord, zo menigmaal, en zo plechtig
 aan de *Bondgenooten*, *UEd. Mog.*, en *het Volk*, ver-
 haald; dat Hy niets zo zeer zal trachten, dan van Zynen
 kant alles aan te wenden, wat tot het hoogste oogmerk
 van alles, het heil der maatschappy, dienen kan. —

Dan afgezonderd de beweegredenen en het oogmerk
 des Prinzen, die wy niet, dan, om de harmonie voor
 het vervolg te vermeederen, hebben trachten na te spoo-
 ren; zo blyft echter in het tegenwoordige geval de eeni-
 ge en besliffende staat der vraag:

Heeft de Erftadhouder een onbepaald recht van im-
 probatie? Of is het zelve, aan de gevallen, in het
 derde articul van het Reglement uigedrukt, welke
 de vryheid der Keur zouden vernietigt hebben, be-
 perkt? —

En hebben er in de tegenwoordige Keuren van den
 Raad en Gefworens, deze onregeltheden plaats
 gehad, of niet?

Ten opzicht van het recht, menen de ondergete-
 kende, op het onwederfprekelykste, te hebben daar ge-
 daan.

imo Mits de Keur Heeren niet mede plichtig zyn,
 aan *Cabalen* enz. en dat de verkorene de vereifchte
 B quali-

qualificatien bezitten; zo is de beffelling der Regering, in gevolge deze hunne vrye Keur, eene grondwet van deze Stad, in de aller oudste tyden reeds gelegd, en door eene reeks van Godsdienstige plechtheden, eeden, en voorbehoedzels bevestigt. —

2do Schoon het Volk, dat is de wettig opgeroepene Burgery recht hebbe, van die Keuze aan zich te trekken ze te veranderen, en voor het geheel, of ten deele aan anderen, tot wederopzeggens toe, te vertrouwen; nooit kan, nooit mag men stellen, dat het een onbepaald recht van improbatie aan den Prince heeft willen afstaan zonder met alles, wat heilig is, den spot te dryven; wyl alle die plechtheden van Godsdienst en eeden, in haaren volstrekten zin, noch heden plaats grypen.

3to In geval van eene onbeperkte improbatie van den Stadhouder, was de vryheid van de keuz, uit hoofde der noodzakelyke gevolgen noch meer *een enkel Niets*, dan, toen ze de voorheen vigerende Recommandatien, Cabalen enz. verydelde. —

4to Al verleent men eens aan de oproerige daden der perzonen van 1748, en het daar op gevolgde Staats besluit, een wergeevend gezag; nochtans blykt uit alle deze stukken, niets minder, dan een oogmerk, om de Constitutie te vernietigen, door aan den Prins eene inzage in de Keur te geeven; maar daar en tegen, om dezelve te beveiligen, door Hem als *eenen onpartydigen aanzienlyken beschermmer* in te roepen, alleen, om na te zien of ook dezelve door *Ligues, Cabalen enz.* wierd geschokt.

5to De geest van het Reglement Reformatoir, zo van het geheel, als van de byzondere delen, en de letter
van

van de drie articulen, rakende de Keur der Regenten dezer Stad, bepalen duidelyk, de opgedragene macht van den Erftadhouder, tot de genoemde gevallen; ten zy men, in weerwil van alle redenen, dezelve verminke, het vyfde uit het verband rukke, en tegen het derde, het geen *het grond-articul* in dezen is, eene openbaare tegenstrydigheid wil doen indringen.

6to Ten laaften, allersterkst stemt met dit alles in, de Ordonnantie of Ampliatie van UEd. Mog. den 3 Januarii 1752 genoomen. —

En, wat nu de tegenwoordige gedane Keuren betreft, de perzonen, (dit hebben UEd. Mog. zelv onderzocht) waren gequalificeert; en nooit waren er, meer aangenaam aan het geheele Lichaaen der Burgery, dan H. W. Hoving, L. B. Lohman en W. H. Hoving: en, het geen alles afdoet, nooit gefchiede eene Keur, meer vry van alle Kuipery, Lignes en Cabalen, of wat men ook invloed van eene verdervende hand kan noemen. — Alwaarom wy eenvoudig befluiten. —

Ten einde UEd. Mog., zonder de gefubstitueerde perzoonen in aanmerking te neemen, de wettig gekoooren *H. W. Hoving, L. B. Lohman* als Raads-Heeren en *W. H. Hoving* als Gezworenen den eed te doen afneemen, met inhæfie van de Conclufiën in onze beide adreffèn, waar op de provifie van Surcheance verleent is.

Het welk doende enz.

A

Bylage No. 1.

EDELE AGTBAARE HEEREN!
 Uitmaakende 't Collegie
 van Taalmannen en Ge-
 zwooren Gemeente der
 Stad Groningen

De Ondergetekende Burgers en Ingezetenen deezer Stad, neemen de Vryheid, UEd. Agtb. door deezē te kennen te geeven, dat zy met aandoening en leedweezen hebben vernoomen, dat Zyne Doorl. Hoogh. heeft goedgevouden, de Keus van 8 nieuwe Raadsheeren, den aangaanden rang der H. Heeren Burgemeesteren en Raad voor dit Jaar zullende uitmaaken, voor een gedeelte te disapprobeeren, en daar voor andere perzoonen in plaats te stellen.

Eene Keur Ed. Agtb. Heeren door 5 Uwer, op de Godsdienstigste en Plegrstarrigste wyze door 't Lot bestemd, gedaan; gedaan conform de Keurwetten, en Ordonnantien: gedaan zonder voorinnemende Recommendatien, Liques, of Cabalen, gedaan dierhalven, zoo zuiver en onbevlekt als naar de grond en geest van Onze Constitutie kan en moet geschieden: eene Keur derhalven, welke wy by deezen betuigen ten volen goed te keuren, en ons byzonder aangenaam te zyn, en daarom ook geenzints stilzwygend kunnen aanzien, dat daar in door Z. H. verandering is gemaakt.

Wy leezen wel is waar in 't 5de Arttykel Reformatoir, dat aan Z. H. een regt van inprobatie is opgedra-

dragen, dog kunnen met geen gezond verstand zamenbrengen, dat zulk by Z. H. na willekeur, of zonder redengeving, kan of mag geschieden; immers Ed. Agtb. Heerer! wat is dan onze Burgerlyke of Staatkundige Vryheid anders dan een Schaduw? Wat zyn alle die aan het Opperweezen, met alle Godsdienstige Eerbied opgedragene plegtigheden, welke uwe verrigtingen in deezzen voorgaan en verzellen? Wy siideren in het uitbreiden deezer denkbeelden: is niet om de rand der Keurhoed, uit welke 5 Uwer de zwarte Keurboonen getrokken hebben, geschreven; *dat het grootste bewys der Vryheid is na eigen wetten te leven?* is het niet uit hoofde van die eige wetten, dat uwen vryen keur van de vroegste tyden af gerekent is een der beste Plegtänkers en waarborgen onzer Vryheid? en zullen wy daar aan zien tornen en stille zyn? neen Ed. Agtb. Heeren! een regt geaard Burger deezer vrye Stad kan en mag niet onverschillig zyn, omtrent zyn geheiligde zo duur verkregen en onvervreembaare voorregten, en daarom is het dat wy de vryheid neemen, Ons aan U Ed. Agtb. als onze byzondere vertegenwoordigers, aan wien onze belangens voor al zyn vertrouwd, te wenden; met ernstig verzoek dat U Ed. Agtb. deze onze Remonstrance met derzelver gronden overwegende in zulke gewigtige gevallen, dusdane maatregelen gelieven te neemen, *dat de vryheid der Keur nimmer zonder redegeving worde veranderd, en in dit presente geval de beëdiging der gesubstitueerde Raadsbeeren by provisie worde opgeschort.*

COPIA

Extract uit het Breede
Raads Resolutie Boek
der Stad Groningen.*Mercurii den 8 Febr. 1786. (tweede Sessie)*

Ter vergaderinge van den Breeden Raad door den Taalman Altingh zynde voorgedraegen, dat, uit de gegevene Communicatie van Burgemeesteren en Raad op gisteren avond, vernoomen hadden, dat zyne Doorl. Hoogh: hadde goedgevonden de keur van de agt Nieuwe Raadsheeren voor den aangaanden Rarg, den 8 Jan. gedaan, in zo verre te improbeeren, dat twee Heeren hadde gesubstitueerd; dat zy, daar op gisteren avond vergaderende, met verre de meerderheid beslooten hadden, daar over den Breeden Raad te verzoeken en hunne bezwaaren in te brengen, naardien H. Ed. Agrh. van meening waaren, dat wel aan Zyne Doorl. Hoogh. Competeerde het recht van approbatie ofte disapprobatie uit hoofde van het Reglement Reform., edog niet arbitrair, naardien zulks tegens de oude Constitutie zoude stryden, welkers herstelling Zyne Doorl. Hoogh. Heer Vader inde daar stelling van het Reglement Reform. zegt beoogd te hebben, als zynde het regt der vrye Keur het eerste en voornaamste Steun en Valtigheid hunner Constitutie gerekend: Het zelve zoude mede stryden tegens de Keurwetten, die gene andere improbatie, dan die tegens
de

de Keur Ordonnantie was inloopende, veronderstelde; en doordien, het Contraire stellende, der Ingezeetenen vryheid verlooren was; weshalven H. Ed. Agtb. propo- neerden de eedstavinge der twee gesubstitueerde Heeren by provisie te Surchren: dat mede op gisteren avond ontvangen hadden eene memorie van eenige 100den der notabelste Burgers en Ingezeetenen dezer Stad luidende

(*)

Dat H. Ed. Agtb. als de byzondere repræsentanten der Burgery, in wier Boezem resideerde de origineele rechten; dit verzoek niet hadden kunnen weigeren.

Waar over zynde gedelibereerd, hebben de H. Heeren Burgemeesteren en Raad, Oud 'en Nieuw Sinct Taalmannen en Gesworene Gemeente goedgevonden en verstaan; dat de beëediging der twee gesubstitueerde Heeren, zynde de Heeren H. Gockinga en L. Venhuizen op heeden Provisioneel zal worden gesurcheerd.

Coll. Accord.

C: H: GOCKINGA, Secret.

B 4

Byla.

(*) Zie Bladzyde 20.

B

Bylage No. 2.

AAN DE ED. AGTB. HEEREN
Taalmannen en Gezwooren
Gemeente der Stad
Groningen.

Het is met het uiterste leedwezen dat de ondergetekende Burgers en Ingezetenen dezer Stad zyn onwaar geworden, dat Zyne D. H. heeft goedgevonden de keus van 12 Gezwoorens, welke voor dit Jaar in den Eed moeten treden, voor een gedeelte kwalijk te keuren en een ander in deszelfs plaats te stellen: Daar nu deeze inkiezing der Gezwoorens door de Keurheeren uit UEd. Achrb. even zo wel conform, de Keurweitten en Ordonnantien zonder eenige voorinneemende recommandatien, ligues of Cabalen, als die der Raadsheeren is geschied, en dus even zuiver en onbevlekt, als na den Geest der wet, en de gronden onzer Constitutie, kan en moet gedaan worden, verrigt is, moeten de Ondergetekenden UEd. Agtb. op het plechtigst betuigen, dat dezelve hun byzonder aangenaam is, en hun opregte goedkeuring volkomen wegdraagt; en even daarom is het, dat de ondergetekenden, omtrent deze tweede stap van Zyne D. H. niets weniger onverschillig kunnen nog moeten zyn, nog deze andere inbreuk, op hunne Edelste regten, op de Vryheid van hunne aan Godgewyde keuren stilzwygend kunnen aanzien, maar op even dezelve onwederprekelyke gronden, met alle eerbiedige bescheidenheid, pligmatig moeten tegenspreken, en van UEd.

Agtb.

Agtb. als hunne byzondere vertegenwoordigers ten dien einde weder om vrymoedig moeten vorderen, dat in dit geval, meede zodane man-regulen werde genoomen. *Dat de Vryheid dier Keur nimmer zonder redengeving werde veranderd, en in dit tegenswoordige geval de beëdiging der gesubstitueerde Gezworens mede by provisie werde opgeschort.*

't Welk doende, zult gy wel doen. (*)

D

Bylage No. 3.

Het 18 art: van 't Contract
der overgave der Stad Groningen. anno 1594.

Item sal des Stadts Regieringhe bestaan by de Magistraat, des wort verstaan, dat de Magistraat ende Gezworenen Gemeente voor dese reise by zyne Excell. ende Gen. met Advys van den Raadt van State sal worden gestelt. Ende dat voorts-aan die verkielinge van de Magistraat, sal geschieden volgens het oude gebruijck. Mits dat in de plaetse van het uitdeelen van de Boonen, zyne Gen. als Stadthouder vyf van de vier-en-twintich Gezworenen Gemeente zal mogen eligeren, die als dan sulen procederen tot verkielinge van de Magistraet, volgens den ouden gebruijck, ende dit geduerende dese Oorloge.

B 5

Ex-

(*) Dit adres, door een zeer notabel getal burgers en ingezetenen getekent, is op d. 16 Febr. ingelangt, en daarop mede provisie van surséance door den Breden-Raad verleend.

E

Bylage No. 4.

Extract uit de nodige verantwoording wegens Borge-meesteren en Raad in Groningen op en tegens het Omlander vertoog d. 9 Jan. anno 1645.- pag. 44 en 45.

De Keur van de Magistraet geschiet jaerlyks in Groningen den 8. Febr. door vyf personen uit de Gefworen Meente, so de vyf swarte boonen uit vier ende twintich hebben getogen, dewelke vier en twintige moeten welen ende zyn Ledematen van de Gereformeerde Religie.

Dezelve doen ook een diijren ende swaren Eedt, van te sullen kiezen de besten ende bequaamsten die zy kunnen vinden.

Moeten gepræfumeert worden als eerlyke luiden, als vrome Christenen, als getrouwe Patriotten haer Godt, haer Eedt, haer Ziele, haer Vaderlands beste te betrachten.

Wordende diergelyke maniere van doen mede by andere Steden van dezen Geunieerden Staat gebruikt, tot grooten dienst van dezelve.

Als zynde een middel ende fondament om te behouden ende conserveren de vryheid, Gerustheit, ende welvaart van de Steden.

Om te houden vrye stemmen in het kiezen van den Magistraat, ten einde de Magistraat zelve aldus geeliegeert zynde, des te vryer ende onbedwongener mogen stemmen in saeken van Justitie ende Politie.

Dienende mede om voor te comen allerhande ambi-

tieuse prensfation ende Cuiperyen, als niet kunnende van te voren wetden gewieten, in wiens handen de swarte Boonen sullen komen te vallen.

Dit recht van vryen Keur heeft de Stadt ofte de Geswooren Meente in dezelve al voor honderden van Jaeren gehadt, ende ongekreukt behouden, ook selfs onder de Bourgondische Regieringe.

Maar in den Jaare 1524. (doen de Stadt aan desen Snaat wierde gereduceert, ende in deselve weinige gevonden van de Gereformeerde Religie, zynde de mieste al verstorven, ofte uit haere Ballingschappen noch niet weder gekomen) Is by het Tractaat van Reductie in het 18. art. geëccordeert, dat by provisie de uitdeeling van de Keur-boone soude gestelt worden in handen van den Heere Stadt-houder Graaf Willem van Nassow.

Edoch deze voorgeroerde redenen naderhandt komende te cesser, hebben de Heeren Stadt-houderen zyn Excellentie Prince Maurits eerst, ende vervolgens Graaf Ernst ende Graaf Henrick Vader ende Soon (alle loffelyker ende hooger memorie) sijn met de Keur Boonen niet bemoeit.

De van den Ommelanden hebben daar regens ook wel disputer gemaakt, verzoekende dat de Boone mochte worden herstelt in handen van den Stadt-houder, maar zy zyn gebleven succumbenten, wesende der Stadts exceptio non competentis actionis geadmitteert by uwe Hog. Mog. sententie van den 24. Julii 1640.

Zyn Hooheid den Heere Prince van Orangen als tegenwoordige Stadt-holder, gelyk mede den Heere Prince Wilhelm, als by survivance gedesigneerde Stadt-holder, geïnformceert wesende van de gelegenheid dezer Keur-

Keur boone ende redenen van dien, hebben mede sijn hier moeite voor het tegenwoordige ende toecomende ontsagen.

Uwe Hog Mog. selve hebben met kennisse van saken het laten herstelt blyven na den ouden ende voor honderden van Jaeren gebruikten voet, ende daer over gepasseert versiegelde brieven in behooryke forma, ende die der Stad Groningen laten toecomen.

Dien volgens is ende sal de Keur door de Boone voortaan by de Geswoorne Meente nae de gemelte oude maniere soo worden gebruikt, als dientelyk sal wezen voor Godes Kerke, voor den gemeenen Staat, voor Stadt ende Lande.

Gemerckt ook de minste veranderinge in dezen soude schynen te praesupponeren eene diffidentie aan Godes alleen wyse bestieringe, doordien de vyf swarte Boonen, door het lot ende alsoo door Godt alleene worden gestuyrt in handen van die geene, soo hy daar toe heeft beroepen.

F

Bylage No. 5.

Extract uit 't Resolutie Boek der Stad Groningen.

Jovis den 8 Febr. 1621.

Op dato zynde gewoonlyk dag van Keur op den Raadhuis vergadert Borgemeesteren ende Raad, Taeluiden ende Gezworen Meente, in welke Vergaderinge de Heer Presiderende Borgemeester Joachim Alting eerste lyken in 't lange geresereert heeft hoe dat de Prince van Oran-

Oranje in 't aannemen van het Gouvernement dezer Provintie geaccordeert hadde, dat de Keur geschieden zoude by honen na der Stadboek, ende daar van overlevert volgende acte. Zyne Exellentie volkomelyk geïnstueert zynde van de gelegenheid van de tegenswoordige Magistraat der Stad Groningen, en de jaarlykse kiesinge derselver, is te vreeden, dat deselve kiesinge voortaan geschieden naar den ouden gebrnik en Stadboek mits zodanige Conditie nogtans dat de keure door de Bone niet misbruikt en worde, maar alleentlyk zoodanige Personen gekoren die tot den standt genoegsaam gequalificeert, de waare Gereformeerde Religie toegedaan, ende Lidmaat derselver, goede Patriotten, den Spanjaarden ende hare adherenten van harten viandt, daar men tot dienst van de gemene zaake niets quaads van heeft te verwagten Actum in 's Gravenhage den 5 Jann. 1621.

Waar getekent,

MAURICE DE NASSAU,

en gecacheteert met het Cachet van Zyn Excellentie ber Leger stond.

Ter Ordonnantie van Zyn Excellentie

ADRI: VAN DER MYLLEN met
Zyn streeke

(onderstond)

Coll: Accord.

Byla-

G

Bylage No. 6.

Akte voor de Magistraat der
Stad Groningen wegen het
verkiezen derselver aldaar.

De Staten Generaal der verenigde Nederlanden, allen den genen die desen zullen zien ofte horen lesen Salut, doen te weten, dat de Heeren Borgemeesteren ende Regeerders der Stad Groningen ons huiden hebben laten repræsenteren en voordragen door den Heere Wigbolt Aldringa en is ons voorts gebleken dat de verkiezing van de Magistraat van Groningen van ouden tyden af is geschied geweest door vyf personen uit de vier en twintig Geswoornen ofte vroedschapen by uitloting van vyf zwarte Boonen, maar dat anno 1594 by de reductie van de voorn. had Groningen (ten insigte dat wy geerne personen van de Religie ende Liefhebbers van dezen Staat tot de Magistrateurs begeerden geëmpiojeert te hebben) is gestipuleerd dat gedurende dezen oorlog in plaatse van deze uitlotinge met Bonen de Nominatie van de vyf personen uit de vier en twintig Geswoornen zoude staan aan ds Heer Stadhouder, dog dat zedert den voorn. Jaare 1594 den staat en gelegenheid van zaken zulks is verandert, en vervolgens by Resolutien vastgesteld dat voorgaande redenen ten eenemaal nu komen te cesseren, waar over Zyne Hoogheid tegenswoordig Stadhouder van de Provincie van Stad en Lande, als mede Zyne Hoogheid Prins Willem in kragte van de Survivance an deselve vervolgens opgedragen, beide respectivelyk aan ende ten be-

behoefte van de gemelde Stad Groningen hebben geac-
 cordeert. en by geschrifte gepasseert acte van renunciatie
 van gelyken inhoud, als de voorgaande Heeren Stadhou-
 deren successivelyk aan de meergemelde Stad Groningen
 hebben gegeven gehad nopende de verkiesinge van de
 Magistraat derzelver steede door uirloringe van vyf zwarte
 Bonen, ende, of wel de Heeren van de Omlanden re-
 quiranten contra de meergemelde Stad Groningen geri-
 quireerden in het derde Capittel van haren eisch in con-
 ventie van het bewuste grote Proces hebben geconclu-
 deert gehadt op de praesuppositien ende Consideratien by
 hun geallegeert ende geappliceert dat by onze Sententien
 verklaard zoude worden, dat de nominatie en electie van
 verkiesers der Magistraat en Geswoornen Gemeente zou-
 de behoren te geschieden zulks de volgende het Tractaat
 van de reductie Anno 1594 is geaccordeert, waar jegens
 de Magistraat der meergem. Stadt Groningen Gerequi-
 reerden hebben geseyt gehad, dat ze de voorschreven
 praesuppositien en consideratien zulks en invoegen die by
 de requiranten waren gesteld ontkenden ende voorts alle
 excipienten om de redenen en motiven in 't lange en bree-
 de daar by geallegeert, mitsdien geconcludeerd, dat by
 onze Sententie verklaard zoude worden dat de requiran-
 ten geen recht ofte actie geschapen was omme over de
 maniere van Keure in de Stad Groningen. jegens hun
 verweerders en excipienten in de voofschr. Conventie eni-
 ge actie te moveren, waar op wy by onze Sententie den
 24 July in den voorleeden Jare 1640 hebben verklaard
 te admitteren de voofschr. exceptie van wegen de opge-
 melde Stad Groningen als Gerequireerdens en excipien-
 ten geproponeerd, en vervolgens dat den requiranten
 geen

geen actie en is Competerende, dog om dezès aangaande eenmaals allerdings en allerzyts eintlyk en finalyk geruſt geſteld te mogen worden, hebbende Welgemelde Heeren Burgemeesteren ende Regeerders der meergemelde Stad Groningen, ons door den voorn. Heer Aldringa laten verſoeken, dat wy geliefden te verklaren dat dezelve voorts aan de voorverhaalde verkiefſinge van de Magiſtraat derzelver Stad door uitlotinge van de voorschr. vyf ſwarte Bonen. volgens het oude gebruik zonder bekreun van ymand zullen mogen doen. en dat hun dienvolgens werde overgelaten 't regt actie of geregtigheid, dat de Generaliteit daar toe gecompeteerd heeft ofte nog zoude mogen competeren, alle het welke aangemerkt en by ons daar over rypelyk gedelibereerd zynde, zoo is 't dat wy in het voorschr. verſoek geconſenteert ende geaccordeert hebben gelyk wy daar inne Conſenteren en accorderen by dezen, verklarende dienvolgens dat de meergemelde Heeren Burgemeesteren en Raad der meergemelde Stad Groningen voort an de voorverhaalde verkiefſing van de Magiſtraat derzelver Steede door uitlotinge van de voorschreven vyf zwarte Bonen volgens het oude gebruik zonder bekreun van iemand zullen mogen doen, ende wort de meergemelde Heeren Burgemeesteren ende Regeerders der meergemelde Stadt in desſelfs Steede name en tot behoef van dien kragt dezès dienvolgens overgelaten ende gecedeert het recht actie ofte geregtigheid, dat de Generaliteit tot gene voorschr. is gecompeteert heeft, ende nog zoude mogen Competeren.

Gegeven in onze Vergaderinge onder onzen groten Zegele, paraphure ende den Signature van onzen Griffier in den Hage op den 22 May 1641.

Byla-

Extract uit het Reglement van Z. D. H. gearresteert
in Groningen den 27 Nov: 1749.

WY, WILLEM, &c. &c. &c. Allen den geenen, die deezen zullen zien of hooren leezen, Salut, doen te weten: Nademaal de Edele Mogende Heeren Staten van Stad en Lande, tot redres van de abuifen, de Regeering ingefloopen, aan ons by Resolutie van den 29 Augustus 1748. hebben gedefereert de *volle mate en magt*, om de Regeerings Constitutie van de Provincie op vaste gronden te stellen, en het geen Wy goed mogten vinden daar omtrent te arresteeren, ter uitvoer te brengen; Zoo is 't, dat Wy Ons op het nauwkeurigste hebben doen informeeren na het geene occasie mogte gegeven hebben tot alle die grote onlusten, die zedert een geruime tyd aldaar zyn ontstaan, en zoo verre gekomen, dat Wy genoodsaakt zyn geweest de verdere loop en dangereuse gevolgen door het gebruiken van onse interpositie en authoriteit te stuiten, ten welken einde Wy Commissarïen Onsent wegen derwaarts hebben gezonden, die om te voldoen aan Onse goede intentie, alles wat mogelyk was hebben in het werk gestelt, om alle verdere dadelykheden niet alleen door tusschenspraak te weeren en de gevreesde onheilen dus voor te komen, maar ook hun vlyt en arbeid hebben besteed, om middelen uit te denken, waar door zoo de ruste tegenswoordig hersteld, als in het toekomende verzekert konde worden: Wy hebben daarom na rype deliberatie, en gehoord te hebben het rapport van de Heeren Onze Gecommitteerden, goedgevonden, by dit Regiement voor altoosdurend te statueren, en als een onverbrekkele Wet te doen onderhouden.

Art. I.

Dat de Regeeringe, gelyk van ouds, zal blyven bestaan uyt twee leeden, de Stadt ende Ommelanden.

Art. II.

Dat de Stads Regeeringe zal bestaan in Burgermeesteren en Raad, met assumptie van den Oud-Raad, ende als dat in Eed zynde of effective Taalmannen en Gezwooren Gemeen-

te, die tot alle Saken, her welzyn van de Stad en Provincie concernende, door Burgermeesteren en Raad geroepen zullen worden, *imperio & jurisdictione exceptis*. Soo dat de Taalmannen en Gezwooren Gemeente zig direct nog indirect zullen bemoeien met Saaken rakende de Criminele of Civile Justitie, maar zal de geheele oeffening van de Jurisdictie verblyven by Burgermeesteren en Raad.

Art. I I I.

Dat de keuze van de Raad en Gezwooren Gemeente zal blyven aan Taalmannen en Gezwooren Gemeente, by uitslittinge van vyf swarte boonen, volgens de Originele Constitutie, met annullatie van alle interdictaire Resolution, ingekropene gebruiken, zoo genaamde recommandatien en Lignes, als meede van alle verteringen by sollicitatie.

Art. I V.

Dat de zittende Raad aan zig zal behouden de approbatie of disapprobatie over de wettigheid van de qualificatien der verkorene, gelyk ook de faculteit, om by versterf van een van de Leeden van de Zittende Raad, een ander in deszelfs plaats te eligeren, als meede om uyt het midden van haar Burgermeesters te verkiezen, en dat de Zittende Raad aan zig zal behouden het onderzoek en Cognitie of de verkorene personen na de Wet behoorlyk zyn gequalificeert.

Art. V.

Dat de Zittende Raad hebbende onderzocht en kennis genomen, of de verkorene personen behoorlyk zyn gequalificeert, en de verkiezing dus in zoo verre voltrokken zynde, de Raad daar op zal moeten verzoeken de approbatie van den Heere Erftadhouder in der tyd; gelyk mede aan den Heere Erftadhouder zal staan de approbatie van de verkorene Burgermeesters, en zoo wanneer Hooggemelte Heere Erftadhouder niet zoude mogen goedvinden de voorschreeven keure, het zy van Burgermeesteren en Raad, het zy van Gezwoorens, in het geheel of ten deele, te agteeren, en met deszelfs Consent te bekrachtigen, dat de Hoogstgedagte Stadhouder in zulk een gevalle die zelfs zal mogen suppleren met bepuaame Personen uyt het geheele Lighaam der Burgerye.

Byla

I

Bylage No. 8.

De Ordonnantie op de Keur van den 26 Augusty 1668. geamplieert den 15 May 1689. is by Brede Raads Resolutie van den 3 January 1752 vernieuwt, en gearresteert met volgende veranderingen.

Voor de Ordonnantie op Keure gearresteert den 3de January 1752 vind men deeze Voorreede.

Alzo in de nabuurige Steden en alle welgestelde Republycquen de fundamentele Wetten op de verkiezing van derzelver Magistraaten ofte Overheden Heiliglyk en Religieuslyk worden onderhouden, om dat het maken en hermaken van zoodaane Wetten dikwyls niet kan worden ondernoomen zonder de fundamente van Regeering te doen beweegen. Zo is 't, dat Burgemeesteren ende Raadt oldt en nieuwe, mitsgaders Taalmannen en Gefwooren Gemeente deezer zaaken gewijte overwegende, en daar by geconsidereert, dat zedert enige Jaaren herwaarts de Keurwetten deezer Stadt, door Interpretatoire Resolutien en eenige ingekropene mesuses eenige atteinte hadden geleeden, en thans door het Reglement Reformatoir van wylen Zyne Hoogheid den Heere Prince Erftadhouder Glorieuser Memorie; vermits het intrekken en vernierigen van alle voorschreven Interpretatien en Misbruiken tot haare voorige en primitive Constitutie zyn gereduceert, en alzo de Keuren voortaan naar inhoud van het opgemelde Reglement van den 27 November 1749 onder de Hooge Approbatie van de Heeren Princen Erftadhouderen in der tyd, conform de aloude Keur-Ordonnantien wederom zullen moeten geschieden, hebben na gehoort Rapport van de Heeren Haare Gecommitteerden, ingevolge Resolutien Commisforiaal van den 25 No-

vember daaraan volgende over de Revisie der Keurwetten en beraming van een vasten voet op de Verkiezing van de Raadt en de Gefwooren Gemeente, hebben gebesloegd tot conservatie van de gemeene Ruste en Enigheid onder de Regenten, agtervolgens de Exempelen van bovengemelde Steden en Republycquen, goedgevonden en geresolveert, navolgende eeuwigduurende en onveranderlyke Ordonnantien, op de Keuren van den Raadt ende Gefwooren Meente met een goede harmonie te approbeeren, arresteeren en vast te stellen, gelyk dezelve by deezen wordt geapprobeert, gearresteert en vastgesteld.

Art. XXXIV. Maar de Keur volgens deeze Ordonnantie gedaan, en daarom eerst by den Raadt, en vervolgens ook by Zyne Hoogheid den Heere Erftadhouder in der tyd, ingevolge het 5de Articul van het Reglement Reformatoir geapprobeert zynde, zullen de agt nieuws gekoorene Raadsheeren op order van den Raadt door de Stads Dienaaren op den 8ste February, of zo de Approbatie van den Heere Erftadhouder in der tyd wegens ekstraordinair omstandigheden langer ultblyven, des anderen daags na dat de Approbatie zal wezen ingekoomen, worden ontboden om op het Raadhuis te koomen ende haaren Eedt te doen.

In de Ordonnantie op de Keur van Taalmannen en Gefwooren Meente.

Art. XXXI. Maar de Keur in conformite deeze Ordonnantie gedaan, en daarom by den Raadt zynde aangenomen, en vervolgens aan den Heere Erftadhouder in der tyd toegezonden, en met Hoogstderzelver Approbatie bekrachtigt, zal de præsiederende Borgemeester de twaalf nieuwe Gefwoorens en de twaalf oude Gefwoorens laten dagen tegen den 16 February, of tegen den volgenden dag, na dat de Approbatie zal zyn ingekoomen, (indien dezelve wegens extraordinaire omstandigheden langer mogte ultblyven) om haaren Eedt te doen, dog ingevalle een Gedeputeerde weder in zyn rang mogte aangaan als Gefwooren, zal dezelve op den 22 February zyn Eedt worden afgenomen.

*Extract uit het Resolutie Boek
van den Breeden Raad der
Stad Groningen.*

Veneris d. 17 Maart 1786.

*Ten gevolge Brede Raads Resolutie van den 13 dezor op
beden de Breede Raad weder zynde geconvoceerd, om te de-
libereren over de memorie, door een groot getal der voor-
naamste Burgers en Ingezetenen dezor Stad verteykend en
overgegeven behelzende dat stuk de gronden en motiven,
waar op bevorens, by gelegenheid der ingekomene missioen
van Zyne Doorl. Hoogh. den Heere Prince Erffstadhouder,
en de daar by gemaakte veranderingen in de gedane keu-
ren van Raadsbeeren en Gezwoorene Gemeente, verzogt had-
den surbeance der eedstaaving van de gesubstitueerde
Heeren H. Gockinga en L. Venhuisen als Raadsbeeren, en
H. W. Hoving als Gezwooren; nademaal dezelve toen niet,
wegens de kortheid des tyds, in staat waren die verzoeken,
genoegzaam ontwikkeld, onder het oog hunner Regeeringe
te brengen, en waar aan thans door bovengenoemde memorie
vermeenden voldaan te hebben, verzoekende dus, dat, zon-
der de gesubstitueerde personen in aanmerkinge te nemen,
de wettig tot Raadsbeeren gekorene H. W. Hoving en L. B.
Lobman en de Heer W. H. Hoving tot Gezwooren, de eeden
mogten worden geslaagd, met inbasie van de conclusien in
hunne vorige adressen, dat, namelyk, de vryheid der keur
nimmer zonder redengeving werde veranderd, luidende de
voorschrevene memorie woordelyk:*

(Fiat insertio)

Hebben de H. Heeren Burgemeesteren en Raad, Oud en Nieuw, Sampt Taalmannen en Gesworene Gemeente, na de memorie rypelyk te hebben overwogen, en met het Reglement en de Keur ordonnantie in samenhang geconfereerd, de conclusie der Burgerij, by dit en vorige adressen gemba-reerd, als met de regelen eener gezonde uitlegkunde bestaanbaar, en de eenige uitlegging, dié met de grondwettige Constitutie dzer Stads Regeeringe, met het bezworen Stads Boek en de aloude en onverbrekelyke Keurwetten volmaaktelyk overeenkomt, geadopteerd en gebomologeerd: zullende des van deze genomene resolutie aan Zyne Doorl. Hoogheden Heere Enftadhouder, in de meest polite termen, worden kennis gegeven en Hoogst dezelve op het vriendelykste verzogt, de redenen van bezwaar omtrent de wettigheid der hier gedane Keur, of de qualiteiten der gekorene twee Raadsheeren en Gesworen, aan den Breeden Raad te willen communiceren; wordende nogtans het verzoek tot dadelyke eedstaaving der gekorene Raadsheeren en Gezworen voor als nog drie a vier weeken gesurcheerd. Voorts de Ed. Heer Præsiderende Burgemeester H. v. Sysen en Zyn Edelbeids Heeren Adsefforen benovens de Syndicus, verzogt en gecommiteerd, om met Heeren Gecommitteerden, uit Taalmannen en Gezworene Gemeente, by H. Ed. Agtb. zelve te nomineren, over het verzoek opzigtelyk den ouden en bezogten Heere H. Gockinga, nader te besoigneren, en bunne gedagten te laten gaan, wat hier in behoorde te worden gedaan, doende daar van ter vergaderinge rapport.

Coll. accord.

C. H. GOCKINGA Secret.

Doorluchtigste Prince en Heere!

Het was op den 7 Februarii jongstleden, dat de Zittende Raad van dien tyd U Doorl. Hoogheids Missive, behelzende de gedeeltelyke approbatie van de, door de vyf Keur Heeren gedaane keure van agt Raads Heeren voor den aanstaande Politieken jaare, ontvingen, en dezelve nog dien avond, volgens gebruik, ter kennis bragten van de vyf Keur Heeren, als wanneer H. E. d. Agt^{en} verzogten. naardien uit de lecture hoorden, dat door U. W. D. Hoogh: daarin eenige veranderinge was gemaakt, dat Hun ault: Copie der Missive en Lysle mogte worden. en convocatie der Gemeente geacordeerd. Het welk ten gevolge heeft gehad, dat nog d. en avond Taalmannen en Gezworenen Gemeente is vergaderd geweest, en aldaar beslooten van den Here Praesiderenden te verzoeken vergaderinge van den Breeden Raad, dewelke, het zelve den volgenden morgen in den Zittenden Raad brengende, daarop ook nog voor de eedslavinge van de Reegeringe de Brede Raad heeft geconvocceerd - Het gevolg hier van was, dat door Taalmannen en Gezworenen Gemeente, in die vergaderinge, eene memorie der Burgery wierde gebragt, tendende hoofzakelyk, dat, aangezien de gedaane Keure wettig ware geschied, zonder Cabale, conform de Keurwetten en Ordonnantien, en also zuiver en onbevlekt naar de gronden en geest dezer Stads Constitutie, de vryheid der Keure, het voornaamste plegtanker binner vryheid, mogte worden gebandhaafd, en een wettig gedaane Keur nummer zonder redengeving veranderd, en also provisioneel, om hun geposeerde nader te kunnen slaven, het geen de kortheid des tyds belettede, de eedslavinge der gesubstitueerde Heeren te schorten. Aan welk verzoek der Burgery wy geoordeeld hebben te moeten defereren, en hebben also verstaan, dat de eedslavinge der, door U. D. L. Hoogh^{de}, gesubstitueerde Heeren provisioneel zoude worden gesurcheerd.

Dit een en ander heeft mede plaats gehad, by het inkoomen van U. D. Hoogheids Missive opzigtlyk de gedaane Keure van de nieuwe Gezworenen, en de daar by door U. D. Hoogheids gemaakte veranderinge.

De zaak also in dien staat zynde, is door de Heeren Taal. Lieden op den 11 dezer by den Heere Praesiderenden verzogt geworden vergaderinge van den breeden Raad, welk op den 13 daar aanvolgende is gehouden, en daar in overgegeeven eene gedetailleerde Memorie van byna 800 der Notabelste Burgers en Ingezetenen vertiekend, waar van wy de eere hebben ault. Copie met alle denaamen onder dezelve getekend, met eengedrukt exemplaar U Doorl. Hoogheid hier nevens te zenden.

Wy

Wy hebben gemeend deze zaak van die natuur te zyn, dat wy daarop niet terstond konden adviseeren, maar hebben goed-gevonden de deliberation op te schorten tot den 17 daer aanvolgende, als wanneer wy, weder vergaderd zynde, na rype overweging van de Memorie, en met het Reglement en de Keur ordonnantie in zamenhang geconfereerd, en in agting genomen, dat wy verplicht waaren, tot handhaavinge der regten en privilegiën dezer Stad en Burgery, en waar toe wy door een zoo aanmerkelijk getal onzer Burgeren en Ingezetenen gesommeerd wierden, die op beboud hunner regten en privilegiën zo sterk urgeerden, de Conclusie der Burgery, by dit, en vorige adressen geinbareerd, als met de regten eener gezonde uitlegkunde bestaande en de eenige uitlegginge, die met de grondwettige constitutie dezer Stads Regeringe, met het bezwooren Stads boek, en de aloude en onverbreekelyke Keurwetten volmaaktelyk overeenkomt, hebben geadopteerd en gebomologeerd.

Wy hebben tevens verstaan, UDL. Hoogh: van deze onze resolutie kennis te geven, en dat met de eedstaving der Heeren H. W. Hoving en L. B. Lohman als Raads Heeren, en W. H. Hoving als Gezwooren, drie a vier weken zal worden gesupersedeerd en UDL. Hoogh: op het vriendelykste te verzoeken, inmidts de redenen van bezwaar omtrent de wetigheid der alhier gedaane Keure of der qualiteiten van bovengenoemde Heeren aan ons te willen Communiceren: wy hebben te gelyk allerbulykst gevonden, dat aan den Ouden en verzwakten Here H. Gockinga een behoorlyk dedomagement wienste gegeven, en hebben het alzo gesfeld in handen van Heeren onze Gecommitteerden, om daar over hunne gedagten te laten gaan ten einde ons te dienen van HEd^{den} advies: Waar mede blyven, UDL. Hoogh: in Godes Heilige Proteeue bevelende

Doorlugtigste Prins en Heere!

Groningen d. 23 Maart 1786. UDoorl. Hoogh: goede vrienden
Burgemeesteren en Raad oud
(opscrift) en nieuw samps Taalmannen en
Gezw: Gemeente

Aan Zyn Doorlugtigste Hoogheid den Here WILLEM Prince van Orange en Nassau Erf-Stadhouder Erf-Capitein Generaal en Admiraal der Zeven Vereenigde Nederlanden &c. &c. &c. &c.

(was getekend:)

H. v. SYSEN ^{vr.}

ter Ordonnantie der Heeren
voorschreven

(sind) C. H. GOCKINGA; Secret.

2.
S T U K K E N

GEVOLGT OP DE

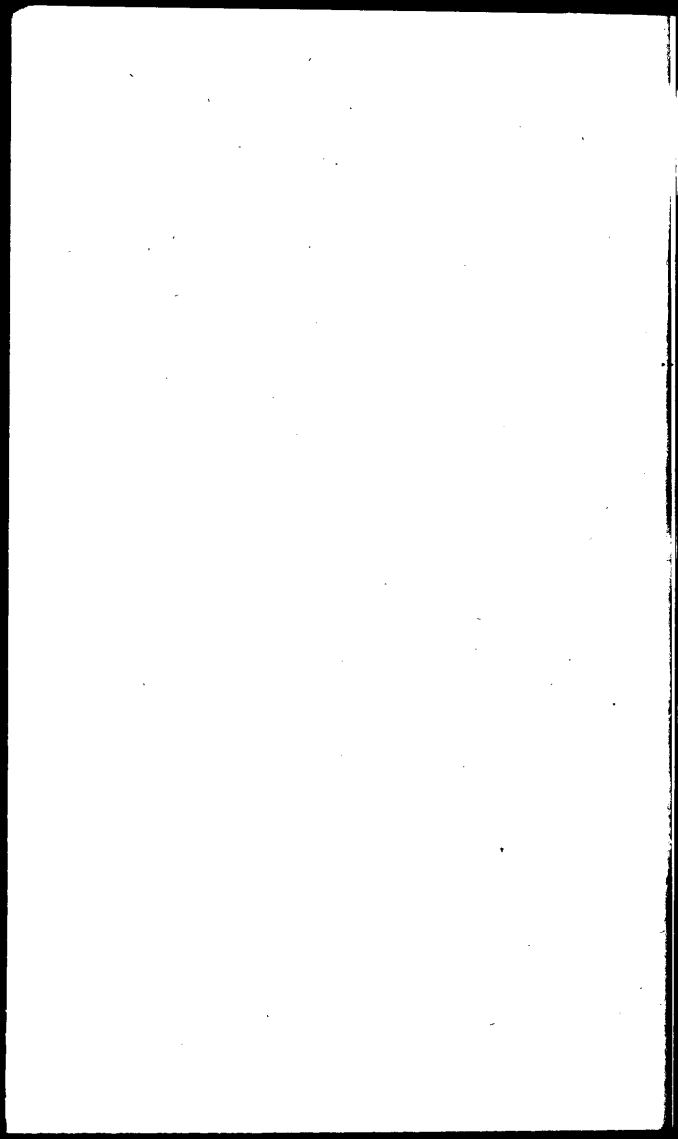
M E M O R I E

van byna 800 Burgers en ingezetenen,
ingediend aan den

B R E D E N R A A D

T e G R O N I N G E N

in Febr. 1786.

C O P I A

EDELE MOGENDE HEEREN,

Byzondere Gotde Vrienden!

*W*y hebben op haar tyd ontvangen Uwer Ed. Mog. Miffive van den 23 Maart jongstleeden, en hebben daar uit vernomen de Resolutie by Uw. Ed. Mog. op verzoek van een gedeelte der Burgerye, van Uwer Ed. Mog. Stad, genomen.

Wy kunnen niet ontkennen dat ons in de gronden, by de voorz. Resolutie gelegd, en in alle de omftandigheeden, welke tot deeze zaak betrekkelyk zyn, zeer vele bedenckelykheeden van het uitterfte gewigt zyn voorgekomen, welke ons verpligten, om, altoorens ons desweegens nader te expliceeren, de zaak en deffels gevolgen met de uitterfte oplettenheid en bedaardheid te onderzoeken en te pondereeren, ten einde te voldoen aan 't geen Wy aan 't belang van Uwer Ed. Mog. Stad en Provintie, aan het zoo plegtig beswooren Regeerings Reglement, en onze eige pligten en erfelyke digniteit verjchuldigt zyn; dan dewyl de kortheid des tyds, en de meenigvuldigheid van andere zeer preffante bezigheeden Ons niet hebben kunnen toelaten, om overeenkomstig het gewigt der zaak, Onze confideratien en belangen aan Uw. Ed. Mog. te doen toekomen, zyn Wy genoodzaakt Uw. Ed. Mog. te-verzoeken om Ons den nodigen tyd daar toe vry te laten, en inmiddels niets te willen refolveeren, of verrigten, waar door deeze zaak eenigzints buiten haar geheel zoude kunnen gebracht worden, en particulierlyk om provifioneel en

D

ban.

hangende Onze deliberatien niet voort te gaan met Eed-
flazing, van de door de Keurbeeren ingekoozene Hee-
ren, zo tot Raadsbeeren als Gezwoorens, dog welkers
keuze door Ons niet is geaprobeert.

Wy vertrouwen dat Uw. Ed. Mog. aan dit Ons bil-
lyk verzoek, uit hoofde van het belang, 't welk Wy
als Erffstadhouder van de Provincie daar by hebben
gearne zullen defereeren, vooral, daar hier meede
provisioneerel aan niemand eenige irréparable præjuditie
word toegebracht, terwyl Wy teffens Uw. Ed. Mog.
verzeeken, dat Wy onderwyl Ons hoofdwerk daar
van maken zullen, om zoo spoedig doenlyk onze nadere
rescriptie aan Uw. Ed. Mog. te doen toekomen.

Waar meede

EDELE, MOGENDE HEEREN,

Byzondere Goede Vrienden!

Wy Uw. Ed. Mog. beveelen in Gods heilige Protectie

Op 't Loo den 13 April 1786.

(opschrift)

Edele Mogende Heeren By-
zondere Goede Vrienden de
Heeren Burgemeesteren en
Raad Oud en Nieuw, Sampt
Taalmannen en Gezwooren
Gemeente der Stad Gro-
ningen.

Uwer Ed. Mog. Dienstwil-
lige Goede Vriend

W. PR. v. ORANGE

Ter ordonnantie van zyne
Hoogheid

T. J. DE LARREY

Coll: Accord:

C. H. GOCKINGA, Secret.

Ex-

COPIA

*Extract uit het boek der Breeden Raads
Resolutien der Stad Groningen.*

Veneris den 21 April 1786.

*T*er Vergaderinge van den Breeden Raad zynde gelezen de ingekomene missive van Z. Doorl. Hoogheid den Heere Prince Erfstadbouder, geschreven op het Loo den 13 dezer, dienende tot rescriptie op eenen van den 25 Maart jongst door den Breeden Raad afgezonden, houdende voors: missive van Zyne D. Hoogheid, dat Hoogst dezelve niet konde ontkennen, dat in de gronden, by des Breeden Raads resolutie van den 17 Maart jongst gelegd, en in alle de omstandigheden, welke tot die zaak betrekkelyk zyn Zyne Doorl. Hoogh. zeer veele bedenkelykheden van het uiterste gewigt waren voorgekomen, welke Zyne D. Hoogheid verpligten, om, alvorens zich deswegens nader te expliceren, de zaak en deszelvs gevolgen, met de uiterste oplettenheid en bedaardheid, te onderzoeken en te pondereren; ten einde te voldoen aan 't geen Zyne D. Hoogheid aan 't belang dezer Stad en Provincie, aan het zo plegtig bezworens Regerings Reglem:, en eige pligten, en erflyke digniteit verschuldigd was: dan, dewyl de kortheid des tyds en de menigvuldigheid van andere zeer pressante bezigbeden Zyne D. Hoogheid niet hadden kunnen toelaten, om, overeenkomstig het gewigt der zaake, Hoogst deszelvs consideratien en belangen aan Hun Ed. Mog. te doen toekomen, was Zyne D. Hoogh. genoodzaakt Hun Ed. Mog. te verzoeken om Hoogst

D 2

den-

denzelven den nodigen tyd daartoe vry te laten, en inmiddels niets te willen resolveren of verrigten, waar door deze zaak enigzints buiten haar geheel zoude kunnen gebragt worden, en particulierlyk. om provifioneel en hangende Hoogft deszelvs deliberatien niet voort te gaan met Eedftavinge van de door de Keurbeeren ingekofene Heeren, zo tot Raadsbeeren als Gefworens, dog welkers keuze door Hoogft dezelve niet was geapprobeerde.

Vertrouwende, dat Hun Ed. Mog. aan dit billyk verzoek, uit hoofde van het belang, 't welk Hoogft dezelve als Erftadhouder van de Provintie daarby hadde, gaarne zouden defereren, vooral, daar hier mede provifioneel aan niemant enige irreparabele praëjuditie wierde toegebragt, met verzekeringe tevens, dat Zyne D. Hoogheid onderwyl Hoogft deszelvs hoofdwerk daar van zoude maken, om, zo fpoedig doenlyk, nadere refcriptie aan Hun Ed. Mog. te doen toekomen.

Waarop zynde gedelibereerd, hebben de H. Heeren Burgemeesteren en Raad, Oud en Nieuw, Sampt Taalmannen en Gezworene Gemeente, by de Breede Raads Refolutie, op voordragt der Burgery, genomen den 17 Maart 1786., geperſifteerd; voorts verſlaan, dat in afwagtinge van Zyne Doorl. Hoogheids redenen van bezwaar omtrent de wettigheid der hier gedaane keure, of der qualiteiten van de gekozene Raadsbeeren en Gezworen, nog vier weeken met de Eedftaving der gekofene Heeren zal worden gefuperſedeerd: zullen de hier van by refcriptie aan Zyne Doorl. Hoogheid worden kennis gegeven.

Coll: Accord:

C. H. GOCKINGA, Secret.

CC

Doorlugtigste Prince en Heere!

Wy hebben wel ontvangen U D. Hoogheid missive van den 13 dezer maand, by dewelke U D. Hoogheid van Ons verzoekt, den nodigen tyd vry te laten, ten einde by U D. Hoogheid met de uiterste oplettenheid en bedaardheid konden werden onderzocht en gepondereerd de gronden by onze Resolutie van den 17 maart jongstleden gelegd, en waaromtrent en in alle de omstandigheden, welke tot deze zaak betrekkelijk zyn, zeer veel bedenkelijkheden van het uiterste gewigt waaren voorgekomen, ten einde te kunnen voldoen aan 't geen U D. Hoogh. aan 't belang van deze Stad en Provincie, aan het zo plegtig bezwooren Regerings Reglement en eige pligten en erffelyke digniteit verschuldigd was, en waar toe de kortheid des tyds en de menigvuldigheid van andere zeer pressante bezigheden, U D. Hoogh. niet hadden kunnen toelaten, om, overeenkomstig het gewigt der zake, de consideratie en belangen aan Ons te doen toekomen. — Zo hebben Wy ook niet gebæsisteerd in Onze Vergaderinge van den 21 dezer daarop te resolveren, dat Wy, persisterende by de genomene Resolutie van den 17 maart laastleden, in afwagtinge van Uwe Doorl. Hoogh. redenen van bezwaar omtrent de wettigheid der hier gedane keure of der qualiteiten van de gekosene Raadsheeren en Gezworen inmiddels van U Doorl. Hoogh. te mogen ont-

*vangen, met de Eedstaving der gekosene Heeren nog
vier weeken zullen tijp tot jedeeren*

*Waar mede blyven, U D. Hoogh. in Godes Heilige
Protectie bevoelende*

*Doorl: Prince en Heere !
Uwe D. Hoogh. goede Vrienden
Burgemeesteren en Raad, Oud
en Nieuw Sampt Taalmannen
en Gezworene Gemeente.*

Gron: d. 24 April 1786.

H. v. SYSEN v.

(opschrift)

*Ter Ordonnantie der H. Hee-
ren voorsf.*

Aan Zyne Doorl. Hoogheid
den Heere WILLEM Prin-
ce van Oranje en Nassauw,
Eerstadhouder enz.

C. H. GOCKINGA, Secret.

Coll. Accord.

C. H. GOCKINGA, Secret.

COPIA

EDELE MOGENDE HEEREN,

Byzondere Goede Vrienden!

*Ingevolge de toezegging by onze voorige missive van
den 13 April laastleden aan Uw. Ed. Mog. gedaan,
zyn de eerste ogenblikken die wy hebben kunnen vinden
om de Resolutie van den 17 maart jongstleden en de
daar*

daar van aan ons gegevene Communicatie by derzelver missive van den 23 daar aan volgende te examineeren, ook daar toe door ons besteed, en wy vinden ons verplicht na eene herhaalde en zeer bedagtzaame overweeging van de Zaaken daar by voorkoomende, UEd. Mog. als nu nader te moeten rescribereen, dat wy niet kunnen instemmen in de Reedenen en allegatien, waar van men goed gevonden heeft zich by de adressen en opgevolgde memorie van een aantal van Burgers en Ingezetenen der Stad Groningen te bedienen, en welke wy by UEd. Mog. voorsch. Resolutie en missive tot ons Leedwezen vinden geadopteert en gehomologeert, wy vermeenen in tegendeel, dat zo wel volgens de duidelijke Letter van het Reglement Reformatoir, als volgens desselfs ontwyffelbaare zin en mening het aan ons, als Erffstadhouder der Provincie staat, om de gedaane keuze te aggrïeren of niet, en gevolglyk niet te kunnen zyn verbonden aan zodanige verandwoordelykheid daar omtrent als by de voorsz. memorie word gesustineert, en wyders dat in alle gevallen het neemen van Resolutien, waar by het voorsz. Reglement Reformatoir als een fundamenteele Staats wet van UWEd. Mog. Provincie met eenig effect zoude kunnen worden geïnterpreteert niet is van de afzonderlyke bevoegtheid van UWEd. Mog. — Op deeze gronden oordeelen wy ons niet alleen bevoegt, maar ook op de allersterkste wyze verplicht, ons voorsz. recht tot de verandering der keuze, zo van Raads Heeren als Gezwoorens te blyven inbæreeren, zonder genoodzaakt te kunnen worden, om daar van die Reedenen te geven, en die verantwoording te doen, welke UWEd. Mog. hebben goedge-

vonden op de gronden der voorsz. memorie, daar aan als nu te accrocbeeren; en mits dien ook in het voorhanden zynde geval, de door ons gedaane Substituie, voor eenige wettige uitoeffening van ons Recht te moeten houden; of schoon wy geene Zwaarigheid maaken, hoe ongebouden ook, rond uit te erkennen, nimmer genoecht te weezen, of eenig oogmerk gebad te hebben in zodanige gevallen enkel arbitrair en zonder voldoende Reedenen voor ons zelven te handelen, maar dat wy daar in altoos, onder het oog gehouden hebben, en bestendig willen blyven observeren 't gunt na bedagtzame overweeging zonder partialiteit omtrent de gekoozene Persoonen, ons toeschynt het belang van de Stad, de bevordering van het algemeen welzyn, en een eendragtige en onderling tusschen alle de Leeden van de Regeering aangenaame behandeling der Zaaken, die in overweeging worden gebragt, eeds en pligtsbalven van ons te vorderen. Dan dewyl wy na de door ons gemaakte verandering in de keuze van Raads Heeren en Gezwoorens, zyn ontwaar geworden, en 't zeedert nader berigt ontvangen hebben, dat de Heer H. Gockinga wel geneegen zoude zyn, om in plaatze van als Raads-Heer in te gaan van eenig redelyk dedomagement, als een gunstig en verplichtend blyk van de te vreedendeid over Zyne Langdurige diensten in 't Stads bestier, te jouisseeren, en in de verzeekering dat de Heer Venbuysen voor deze Reis desisteert van de keuze tot Raads Heer; en daar wy boven dien, gaarn een opentlyk bewys willen geven, hoe zeer de goede verstandhouding met UWEd. Mog. en de Rust en harmonie in hunne Stad ons ter hart gaat, ook dat gene

Per-

Personeele misnoegens, jegens de by de keuze tot Raads-Heeren en Gezwooren ingekoozene Persoonen, veel min eenig eigendunkelyk besluit de dryfveeren van onze handwyze geweest zyn; zyn wy te rade geworden UWEd. Mog. door dezen kennis te geeven, dat wy, onder expresse inhäsie van het Recht ons volgens het voorsz. Reglement Reformatoir zoo Notoirlyk Compe-terende, en onder ernstige protestatie tegens alle onwettige en onbevoegde interpretatien daar aan geeven, alleen uit een waare deference voor UWEd. Mog. en ter Contemplatie van de begeerte van eenige der Burgeren en Ingezetenen uwer Stad, in dit singulier geval wel willen afzien, van de by ons gedaane Substitutie, en dat wy geneegen zyn de Heeren H. W. Hoving en L. B. Lobman als Raads-Heeren, en W. H. Hoving als Gezwooren te approbeeren, gelyk wy verklaaren dezelve Respectivelyk te approbeeren by deezem; Zonder egter hier mede toe te geeven, dat wy van onze Regten, en wel gefundeerde bevoegtheit, in het geringste zouden hebben geglyffeert, ofte dat dezelve daar door op eenigerhande wyze zouden kunnen worden gebouden te weezen verkort; veel min dat deeze onze deference, in eenige Consequentie voor het vervolg zoude kunnen worden getrokken, als waar tegens wy insgelyks wel expreffelyk protesteren by dezen, en zulks alles in die hoop en vaste verwagtinge, dat de interpretatie die UWEd. Mog. aan het Reglement hebben geeven zal worden ingetrokken, waar toe wy aan UWEd. Mog. de gelegenheid zullen faciliteeren, door het toezenden van eene memorie, welke wy hebben doen formeeren, en welke tot de grootste klaarheid brengt

de twee hier boven gelegde gronden op welke wy oordeelen, dat ons recht en bevoegdheid gefundeert is. Inmiddels vleijen wy ons, dat de deference; die wy in dezen betoonen, een middel zal mogen wezen, om de tranquilliteit en het vertrouwen in UWed. Mog. Stadt te herstellen, en dat eindelyk zo zeer als wy vervreemd zyn van al het gunt waar toe wy niet op ontwyffelbaare gronden geregtigt zyn UEd. Mog. zig ook gaarn bereid zullen toonen om ons in de ongestoorde beoeffening van die zelfde gerechtigbeeden die wy by erfelyke delatien bekoomen hebben, en voor onze wettige Succesoren verpligt zyn te bewaaren, ten nutte en dienste van hunne Stad te laten Continueeren, en alle daar tegens aanlopende pogingen of opkoomende beletzelen, zoo veel moogelyk af te snyden

Waar mede

EDELE MOGENDE HEEREN,

Byzondere Goede Vrienden!

Wy Uw. Ed. Mog. beveelen in Gods Heilige Protectie

Loo den 15 May 1786.

(was getekend:)

(opfchrift)

W. PR. v. ORANGE

*Ter ordonnantie van Zyne
Hoogheid*

(Lager Stond)

T. J. DE LARREY

Coll. Accord.

Edele Mogende Heeren byzondere Goede Vrienden de Heeren Burgemeesteren en Raad, Oud en Nieuw, Sampt Taalmannen en Gezwoorene Gemeente te Groningen.

Actum Gron. den 24 May 1786.

C. H. GOCKINGA, Secret.

Ex-

COPIA

Extract uit het Resolutie boek
van den Breeden Raad der
Stad Groningen.

Martis den 23 May 1786.

*Ter vergaderinge van den Breeden Raad zynde ge-
leezen eene ingekomene missive van Zyne Doorl. Hoog-
heid den Heere Prince Erffstadhouder geschreven op het
Loo den 15 dezer, dienende tot antwoord op de missi-
ven door den Breeden Raad den 23 maart en 24 April
jongstleden afgezonden; hebben de H. Heeren Burge-
meesteren en Raad Oud en Nieuw, Sampt Taalman-
nen en Gezwoorene Gemeente verstaan, dat, aange-
zien by voorschreven missive door Zyne Doorl. Hoog-
heid geene redenen van beswaar omtrent de wettigheid
der hier gedaane keuse ofte de qualiteiten van de geko-
sene twee Raads-Heeren en Gezwooren zyn voorge-
bragt, de Sittende Raad zal worden verzogt, gelyk
geschied by dezen, om, Conform Breede Raads Reso-
lutie van den 17 maart jongst de Heeren Hindrik
Willem Hoving en Louis Bothenius Lobman als Raads-
Heeren en den Heer Willem Hindrik Hoving als Ge-
zwooren, de eeden, daar toe staande, te slaaven:
houdende alsof de Zaak, Conform gemelde Resolutie,
voor afgedaan.*

Coll: Accord:

C. H. GOCKINGA, Secret.

COPIA

EDELE MOGENDE HEEREN

Byzondere Goede Vrienden.

Wy doen hier neevens aan Uwe Ed. Mog. toekomen eene Memorie, die wy hebben doen formeeren tot een nader betoog van de gronden by onze missive van den 15 deezer gelegd.

Wy vertrouwen, dat de duidclykheid en kragt van de redenen by deeze onze memorie gededuceerd, geen plaats voor eenige twyffeling, omtrent de voorst: twee hoofapointen zullen overlaten, en verzoeken dus Uwe Ed. Mog aandagtige en serieuze overweeginge dien aan- gaande

Waar meede

EDELE MOGENDE HEEREN

Byzondere Goede Vrienden

Wy Uwe Ed. Mog. beveelen in Gods heilige Protectie

Op 't Loo den 27 Mey
1786.

Aan de Ed. Mog. Heeren
Burgemeesteren en Raad
oud en nieuw Sampt Gaal-
mannen en Gezwoorene
Gemceente te Groningen.

*Uwer Ed. Mog. Dienstwillige
Goede Vriend*

W. PR. v. ORANGE
*Ter ordonnantie van Zyn Hoog-
heid
by absentie van den geheim Sa-
cretaris*

J. DE RIEMER
Coll: Accord.

Actum Gron: den 8 Juny 1786.

C. H. GOCKINGA, Secret

CO-

M E M O R I E.

Tot betoog van het regt van approbatie en improbatie der keuze van Raadsheeren en Gezwoorens der Stad Groningen aan Zyne Hoogheid als Erftadhouder van de Provintie van Stad en Lande competeerende, zonder het geeven van de reedenen van dien, en dat mits dien, de interpretatie by zekere memorie van een aantal van Burgers en Ingezeetenen den voorz: Stad in maart 1786. aan den Breeden Raad overgegeeven, en by de meerderheid van denzelven Breeden Raad geadopteert en gehomologeert, by resolutie van den 17 maart, en derzelve missive van den 23 daar aanvolgende aan Zyne Hoogheid geschreeven, is, ongefundeert en onbestaanbaar.

Twee hoofdpoincten koomen hier in aanmerkinge.

1. Dat volgens de klare en duidelyke letter van het Reglement Reformatoir, zoo wel als volgens den zin en het oogmerk van het zelve Reglement, het voorz: regt van approbatie en improbatie aan Zyne Hoogheid den Heere Prins Erftadhouder gaav competeerd, en dat de pratenfe interpretatie by de voorz: memorie van eenige Burgers en Ingezeetenen aan het Reglement gegeven mits dien daar meede onbestaanbaar is; —

2. Dat de Breede Raad op zig zelfs onbevoegd is tot het neemen van resolutien, waar by het Reglement Reformatoir Legaal en met effect zoude kunnen worden geïnterpreteert.

Ad I.

Ad I. Alvorens toe te treden tot een beroog van de duidelyke dispositie van het voorfz: Reglement nopens het evengem: regt van approbatie of improbatie zonder submissie van de reedenen van dien aan de beoordeeling van den Breeden Raad, ofte van iemand anders, oordeeld Zyn Hoogheid noodzakelyk eenige omftandigheden en confideratien te moeten prætmitteren, ter wegneeming van die allegatien en reflexien, waar door men getragt heeft by de middelen van de voorfz: memorie aan de geboorte, aan het oogmerk en aan de verbindende kragt van het zelve Reglement, niet alleen een zeer ontydig en ingratieus voorkomen te geeven, maar zelfs (onder correctie:) diverfe abuſive inſinuatien in te boezemen, en wel de zoodanigen, welke eens gedeftruceert en duidelyk gerefcontreert zynde, de daar op gebouwde raifonnementen met opzigt tot het teegenswoordige point in quaëſtie van zelve doen vervallen. —

Te weeten; men heeft de zaak by de voorfz: memorie zoodanig voorgedragen, als of wylen Zyn Hoogheids Heer Vader Prins Willem de IVde de magt en het regt by 't voorfz: Reglement aan Hem opgedraagen eeniglyk aan omftandigheden van dwang en geweld, en aan den ſtroom van eene oproerige gemeente, verſchuldigd was, en men heeft zulks tragten in te vlegten als een reeden om zig met het inroepen van de grondwettige Conſtitutie der Regeering het bezwooren Stads Boek en oloude onverbreckelyke keurweiten, teegens dezelfs wettige werking en kragt, onder behulp van eene zeer arbitraire explicatie van dien te kunnen bezig houden.

Zyne Hoogheid eerbiedigd te veel de grondwettige Conſtitutie der Regeering, en ſtelt te hoogen prys op
alle

alle de wetten en regten, welke tot die zelve Constitutie behooren, en deszelvs werking bepalen en Expliceeren, dan dat Hy aan één eenige van dezelve de minste kragt of waarde, welke daar in overeenstemming met het voorsz. bezwooren Reglement Reformatoir van 17 Nov. 1719. kan gegeven worden, zoude wenschen te ontnemen of zels te herwisten; en Hy meend hierom het voorsz. voetspoor niet te moeten volgen, met in eene discussie van het voorgevallene in den Jaare 1748. in de Stad en Ommelanden te treden;

Her komt er dog niet op aan of ter dier tyd alles wat dit reglement is *voor afgegaan* zonder of met eenige ongereegeldheeden heeft gepaart gedaan; alzo men dan teffens zou behooren te onderzoeken, tot welk eene staat van onderdrukking door partyenschappen, Cabales en aristocratischen dwang van zommigen, de Stad en Ommelanden voor de Jaren 1747 en 1748. waren gebragt; dan welk tafereel men lieft nimmer, en voor al niet in deezen tyd, wil ophangen; het is na het oogmerk van Zyn Hoogheid genoeg, dat, hoe onderscheidentlyk de gebeurtenissen van dien tyd ook mogen worden beoordeelt; de troubles uit vroegere Cabales en onderdrukking van veele ingezeetenen in 1747 en 1748. geproflueert aan het bedaaren geraakt zynde, zeer veele ernstige be raadene en langduirige betoignes en Commissien veroorzaakt hebben, welke eindelyk de existentie en behoorlyke Sanctie aan dit reglement hebben toegebragt, en dat de algemene wensch en zamenstemmende pogingen, niet van een deel der geringste, maar van het geheele Lichaam der ingezeetenen zoo van de Stad als van de Ommelanden ter dier tyd niet heeft kunnen worden te vrede

gesteld, zonder zig door toereikende wetten en voorzieningen teegens gelyke Cabales en onderdrukkingen voor 't vervolg beveiligd te zien, men rappelleere zich slegts hoe op den 11 may 1748 vier en vyftig Officieren van het Burgerlyke Regiment wegens het geheele Lighaam der Burgerie onder hunne 18 Vaandels gerepartitieert zich reeds tot dat einde met byvoeging van zekere artikelen van redres, aan Burgemeesteren en Raad der Stad halden geadresseert, en dat op den 29 Augustus van dat zelve Jaar, de Burgers en Ingezeetenen onder de Vaandelen der Stad ressorterende, zich andermaal, aan eeneven-gem. Burgemeesteren en Raad hadden vervoegd, met eene nadere Explicatie van de voorz: artikelen en onder anderen ook daar toe:

„ Dat Zyn Hoogheid, zonder infractie aan der Stads
 „ Hoogheid, aan wie de bestelling der Regering gelaaten wierd, volgens de oude wetten, jaarlyx voor st.
 „ Pieter zoude hebben de approbatie van den geheelen
 „ nieuw gekoofen Raad en Gezwoorene Gemeente, mee-
 „ de in cas van Electie van een Raadsheer door het
 „ Raadhuis, *zonder eenige reedenen van disapprobatie te behoeven te geeven*: (welke laatste periode de stelders der onlangs gepræfenteerde memorie pag: 5. by de allegatie van deeze gebeurtenisse hebben goedgevonden agter te houden:) „ maar dat in cas van disapprobatie dezelve
 „ Keurheeren een ander in zyn plaats zullen moeten kiezen, of indien in den Eed zynde overleeden is de
 „ Raad &c.

Deeze poincten ten voorz: dage by een eenparige Staats-Resolutie gestelt zynde ter nadere approbatie en ratificatie van den Heere Erfstadhouder, *om daar af of*
 by

by te doen na Zynen Hoog verligten Raad en welmeting, en Hoogst dezelve vervolgens by het Reglement Reformatoir desweegens werkelyk zodanige veranderingen gemaakt hebbende, als noodig en dienftig oordeelde, en daar onder ook deeze, dat de Erfstadhouder, in cas van improbatie, direct een ander zoude vermoogen te nomineeren, zyn alle dezelve punten en veranderingen nae ripe deliberatie, en, zoo als reets is opgemerkt, na dat alles eenen geruimen tyd in volle rust gebragt was, door de Heeren Staaten overgenomen, geaprobeert, Staats gewys gearresteert en plegtig bezwooren, terwyl dat zelve reglement waar by dit alles is vervat, by eenparigheid en by herhaling in den Jaare 1766. 't welk ontwyffelbaar een lang vooruitgeziene epoque van belang en teffens een tyd van volkomen rust was, op nieuw is gehomologeert en plegtig bevestigd, en eeven daar door nader gewettigd teegens alle Critiques, die daar teegens uit hoofde van de onderscheidene beoordeeling van vorige gebeurtenissen zouden hebben mogen worden gebobmoveert.

Men verkiest hier by niets te toucheeren, omtrent de wyze en bedoelingen waar op en waar meede de onlangs geprefenteerde memorie van byna agt hondert Burgers en ingezeetenen is in de wereld gebragt, nog van de qualificatie van een groot deel der onderteekenaars, maar uit een waare zugt om alle aanleiding tot verwydering of misnoegen af te snyden, zulks alles daar latende, vertrouwt men eenvoudig deeze twee zaaken nog alleen te moogen en te moeten aanmerken;

1. Dat het voorz: Reglement op de instantie, niet van een klein gedeelte inwoners van de Stad, maar op de

algemeene en ernstige stem van genoegzaam alle ingezee-
tenen van de geheele Provincie, Burgers, Regenten, en
al wat vermoogend en aanzienlyk was, verzogt, bedaard
'ooverwogen, Staatelyk beëdigt, wettig geïntroduceert,
by de aankomst van Zyn Hoogheid tot het Stadhouder-
schap in een tyd van rust beveiligd, en zeedert al den
voorz: tyd onafgebrooken geobserveert zynde, zeer te
onregt by de voorz: memorie als een opgedronge wet
word getaxeert. en 2. dat de ophouding der Cabaleerin-
gen, de protectie teegens alle onderdrukking in de toe-
neming van welvaard, voorspoed en handel, zeedert de
introducție van dit zelfde Reglement, eene dadelyke apo-
logie voor deszelfs nuttigheid en noodzakelykheid daar
stellen.

En hier meede overgaande tot de behandeling van het
eerste hoofdpunt zelve, komt aanstonds in aanmerking
dat reeds zoo strax uit de explicatie der voorgem: artike-
len op den 29 Augustus 1748. ter Staatsvergadering geëx-
hibeert en aldaar eenparig geaprobeert en gearresteert,
is gebleeken, dat er van 't begin van de bedoelde en be-
geerde reforme ofaan, een heerschend begrip nopens de
noodzakelykheid van een te verleenen regt en magt van
approbatie en improbatie aan den Erftadhouder zonder
het geeven van eenige reedenen heeft plaats gehad. —

Men voege hier by de klare woorden van het 5 Art.
van het voorz: Reglement, waar by gezegt word, „ dat
„ de approbatie van de verkore Burgemeesters staan zal
„ aan den Heer Erftadhouder, en dat zoo wanneer
„ Hooggem: Heer Erftadhouder niet zou *mogen goed-*
„ *vinden*, de voorz: keuze het zy van 'Burgemeesteren
„ en Raad, het zy van Gezwooren in het geheel of ten
„ dee-

„ deelen te *aggreëeren* en met deszelfs *consent* te be-
 „ *kragtigen*, dat Hoogst dezelve in zulk een geval, die
 „ *self* zal mogen *suppleeren* met *bekwaame perzoonen*
 „ *uit het gekeele Lighaam der Burgerie* ” als waar by,
 zonder eenige de minste bepaling of accrochement het
 regt van approbatie 't geen hier *persé* dat van improbatie
 insluit, *absolute* aan den Erftadhouder word toegekend;
 wordende, ten einde zulks duidelyk blyken zou deeze no-
 tabele explicatoire Clausule daar by gevoegd, *dat den*
Erftadhouder in geval van improbatie de afgekeurde
zal mogen suppleeren uit het gebeele Lighaam der Bur-
gerie; En dat zulks eeniglyk aan het oordeel van den
 Stadhouder, zonder onderwerping van de reedenen en
 motiven deezer daad aan iemand anders, is gedefereert,
 blyke hier uit, dat die improbatie enkel en alleen aan het
 GOEDVINDEN van den Heere Erftadhouder word over-
 gelaaten en dat het *aggreëeren* of *niet aggreëeren* der
 daar by gemelde keure dus niet afhangelyk is, van een
 onderzoek der wettigheid van de keur, en nog minder
 van een voorafgaande decisie van de Breede Raad, dat
 de reedenen die den Stadhouder tot eenige improbatie
 bewoogen hebben, by denzelven Raad voldoende zyn
 geoordeeld, maar alleen van deszelfs GOEDDUNKEN
 als zynde het kragtigste woord waar meede in de neder-
 duitsche taal het *facultativ* en *vry* besluiten en bepalen
 van ymands wil kan worden uitgedrukt; al 't welk nog
 te klaarder en duidelyker word, wanneer hier meede
 word geconfronteert het 33 Art: van dit zelvde regle-
 ment, waar by, met een gelyke analogie aan den Erf-
 stadhouder de approbatie van alle Provinciale, zoo binnē
 als buitenlandsche Commissien, word opgedraagen, (even

als in Art: 5. die van de keure van Burgemeesters Raaden en Gezwoorens;) en wyders tot een nadere aarduiding van de volkomenheid en vryheid deezer approbatie, daar by gevoegd, *zonder eenige reeden van disapprobatie te geeven* als zynde dit volmaakt het zelve met het gezegde Art: 5. *dat indien de Stadhouder niet zoude moogen* GOEDVINDEN &c. Hoogst dezelve de keur zal moogen suppliceren, 't welk zonder eene improbatie (hier naar *goedvinding* geschiedende;) geen plaats hebben kan.

Her zou ten eenemaal overbodig weezen deeze zoo duidelyke dispositie van het reglement uit de gronden van het regt nog nader te adstrueeren, en men meent op deeze materie genoeg te zullen gedaan hebben, wanneer men by de overweeging van de geaccrocheerde toekenning van het voorz: regt van approbatie en van improbatie de aandacht nog een ogenblik vestigt op het 48 en 49ste Art. van 't Reglement, waar by deszelvs **STRICTE** observantie met veel byzondering en onder de allernadrukkelykste voorzorgen en poenaliteiten word aanbevolen, en eeven daar door alle eigendunkelyke en aan het voorz: geconcedeert regt direct contrarieerende explicatien ten strengsten geprohibeert.

Twee pointen zal men alhier nog eeven toucheeren om de ongefundeertheid en het volstrekt inadmissible van de pretentse interpretatie, zoo als die by de voorz. Memorie der Burgers en Ingezetenen voorkomt, nog wat nader te doen door stralen.

Het eerste is, dat welk eene grond men ook daar voor in het voorschrift van het regt zoude willen zoeken, dezelve niet te vinden is, en dat booven dien de min-

minste aandagrighe overweeginge van de bedoeling en van de Connexie van 't reglement zelfs de voorz. interpretatie voltrekt recuseert, en daar meede incompatibel maakt. De tweede, dat de eevengem: interpretatie noodwendig uitloopt op een notoire contradictie en de uiterste absurditeit. Met opzigt tot het eerste point, remarqueert men, dat er drie erley interpretaties erkend en gewoonlyk door de benoemingen van *Doctrinalis*, *Usualis* en *Authentica* onderscheiden worden, daar de eerst benoemde meest te stade komt in ordinaire wetten, ordonnantien en statuten die de regels van decisie tuschen liggende partyen in *judicio Contradictorio* uitmaaken, en dat dezelve hier dus ook, schoon anderzins volgens de reeds geallegeerde gronden ten uitersten decisoir voor 't regt van den Stadhouder, aan wien onder de opgedrage approbatie zonder bygevoegde bepaling *parfé*, de improbatie toekomt, van mindere applicatie is, dog dat in het Staats regt en tot het verstand van zulke Reglementen, die het deplomaticq deel der Jurisprudentie betreffen, de twee laatste soorten van uitlegginge de meeste aandagt verdienen.

Maar wanneer men nu vraagt; hoe is het voorz. Reglement met opzigt tot het regt van eene vrye en ongeaccrocheerde ap en improbatie tot het hier toe *usu* en *exemplis* geexplicceert? heeft men altoos van den Heer Eerstadhouder opgave van zyne reedenen van ap-en improbatie gevraagd? Zyn die gegeven? Zyn die onderzocht? door wie? en wat is daar van het gevolg geweest? is er ooit een eenig geval geweest waar in dit geschiede neert is? Zoo zal men moeten convenieren; dat er van dit alles nimmer of ooit iets heeft geexsteert, en in de-

gendeel verplicht zyn te advoueren, dat het voorz. Reglement zeedert het Jaar 1749. tyde van desfelvs oprigting, en solemneele sanctie, tot hier toe nooit anders begreepen, als in dien zin, zoo als zyn Hoogheid, het zelve heeft opgenoomen, en dat zoo dikmaals er gevallen hebben geexceert, dat het voorz. Regt van improbatie of substitutie is uitgeoefend, 't zelve in diervoegen onbepaald met genoegen en ongequerelleerde homologatien van de beide leeden van staat in de Provincie door den Erftadhouder of zyn regt waarneemende is geexercceert en gemaintineert geworden, en gevolgelyk militeert ook deeze erkende grond van uitlegkunde ten allerduidelykste voor den Heer Erftadhouder.

De derde soort van interpretatie die men *authentica* noemt, exceert in dit geval niet, nooit hebben de Heeren Staaten 't zy alleen en buiten communicatie van den Heer Erftadhouder: ('t geen Zyne Hoogheid onder reverentie ook nimmer van de æquireit van Hun Ed. Mog. heeft moogen verwagten:) 't zy met Hoogst deszelvs kennis, eene byzondere en legale explicatie van de wet op dit subjeet gemanifesteert; Zy is nooit gevraagd; en zy wierd nimmer nodig geoordeeld, ja, zoo weinig, dat in het cas van voorige exempelen waar by dezelve zoude hebben kunnen te pas koomen geene bedenckelykheid gewect is, nog eenige deliberatie aangelegd, om die te verzoeken, en dat vervolgens de verklaring, ter deezer geleegendheid door een aantal van Burgers en ingezeeten aan de voorn: Staats wet gegeven, en door de pluraliteit van den Breeden Raad geadopteert en geinhæreert, wel verre van een interpretatie authentica uit te maaken: (onder verbeetering:) geheel en al invalide is,

zal

zal zoo straks by de verhandeling van het tweede hooftpoint gelyk men vertrouwt, buiten alle contestatie gesteld worden.

Maar men voegd hier wyders by dat de tournure die men by de meermaals geallegeerde memorie aan het 3de 4de en 5de Art: van het Reglement getragt heeft te geeven, als of dezelve maar *één geheel* uitmaakt, en er by eene afzonderlyke beschouwing van het 3de en 5de een soort van teegenstrydigheid zoude plaats hebben, niet anders dan een gratieuze adsumptie is, eeniglyk uitgedagt om de waare zin en beslissende dispositie van die wet te eludeeren. Want, in het 3de Articul word door het woord *blyven*, bepaald dat de origineele Constitutie tot zoo verre stand zal grypen, dat de keuse der Raadsheeren en Gezwooren zal geschieden door Taalmannen en Gezwooren Gemeente, *by uitlooting van vyff swarte boonen*; terwyl vervolgens alle de *pernicieuze* ligue, Cabalen ingekrope abuizen van buitenspoorige en ruineuse verteeringen zoo genaamde recommandatien en speciaal ook alle interprætatoire retolutien: (als veeltyds aan byzondere doeleindens dienstbaar gestelt:) ten eenemaal worden vernietigd; en daar vervolgens hier door de keur van Taalmannen en Gezwoore Gemeente weeder word gebragt tot zyne oorspronkelyke inrigting, bestaat dit articul notoirlyk op zig zelve.

Het vierde Articul kent volgens de origineele Constitutie aan den Zittenden Raad toe de cognitie zoo over de behoorlyke qualificatien der PERZOONEN *na de wet*, en wanneer de Zittende Raad daar in eenig defect bevind is dezelve bevoegd de keure *te disapprobeceren* -- men weet dog dat dit laatste geval exteerende, de keur Heeren

zig andermaal afsteeten, en in plaats van den gedisapprobeerde eene nieuwe keuze doen, zonder intusschen van het Raadhuis afte gaan, of met ymand ruggespraak te houden, blyvende de Raad vergaadt tot dat de keur Heeren gereed zyn.

Dit doet duidelyk zien, dat het van het Departement van den Zittenden Raadt, alleen, en van niemand anders is, om te Cognosceeren, en te beoordeelen of door de keur Heeren by het formeeren der keure teegens de keurwetten en het Reglement Reformatoir is aangegaan, en dat tot zoo lange de voor: keure niet door *denzelven Raad* onderzocht, gezuivert en volgens de præcautien van het 3de Art: gearresteerd is, de Heer Erftadhouder geen inzien van en geene beoordeeling over de gedaane keure verkrygd, en gevolgelyk dat voor af door de Solenneele prestatien van den Eed en alle de overige voorzorgen voor de meergemelde keur Heeren bepaald, die keuze moet weezen geapplaneerd wettig en goed, waar door dan ook alle de abusive reflexien pag. 10 van de voor: gedrukte memorie in medio voorkoomende, vervallen.

Maar wanneer men booven dien, let, dat de Burgery in 1748 by de voor: gementioneerde Articulen deeze cognitie aan den Zittenden Raad willende ontnemen, en dezelve direct aan den Heere Erftadhouder willende overbrengen, waar van daar de bevoorens geallegeerde periode oorspronkelyk is, „ dat Zyn Hoogheid de keuze „ improbeerende de keur-Heeren nieuwen zouden hebben te verkiezen ” als toen niet schynt gedacht te hebben, dat de keur-Heeren niet mogten scheiden voor dat zy voor zoo ver hun betrof, de keuze hadden volbragt,
en

en dat zy geheel en al hadden gedefungeert, zoo draa zy het Raadhuis waaren afgetreeden, waar door het voorz: voorftel der Burgerye onuitvoerlyk wierd, zoo draa de Eerftadhouder op de keurdaagen niet perzoonlyk in Loco was, zoo is door wylen Zyne Hoogheids Fleer Vader uit kragte van de aan Hoogft denzelve verleende bevoegdheid *om van de voorz: Articulen af en toe te doen* het voorz: onderzoek over de wettigheid der voorfchreeven qualificatien &c. aan den Zittenden Raad, overgelaaten en by dat 4de Art: aan denzelven toegekend, op deeze wyze is dit 4de Art: hier ingevloeid, en het contineert dus meede zoodanige zaaken, welke wel analogicé op de voorgaande volgen, maar teffens volkomenlyk op zig zelven beftaan.

Edog er blyft nog iets anders over waar aan meede voldaan moest worden; De Burgerie altoos bevreesft voor de gevaaren van eene alte groote invloed van zommige Familier, kon niet befluiten, om eenen weg open te laaten waar door teegens hunnen wensch teegens het algemeen nut van de Stad, en teegens het genoegen van den Eerftadhouder, Regenten, al hadden zy de nodige qualificatien, aan hun als opgedrongen zoude worden, en hier om is in het volgende 5 Art: (behalven het wel gearresteerde in Art: 3. en 4. volgens de origineele constitutie, nog gestatueert dat de verkiezing invoegen voorz: door des Raads goedkeuring *voltrokken zynde*, de approbatie van den Heere Eerftadhouder zoude worden verzogt, niet zoo als de voorz: memorie zulks tragt te doen voorkoomen, om te inquireren of de keur goed was, of de qualificatien wel waaren onderzogt, en of er geene ligeus waaren ingesloopen &c., dit zoo foigneus voorgefchree-

schreeven en aan zoo veel ernstige voorbehoedzels gesubjecteert werk, was volgens Art: 3. en 4. reeds afgelopen, zulks was van het Departement en voor de verantwoording van den Zittenden Raad, die heeft *voor* dat van de afzending van de keur aan den Heer Eerstadhouder, dat alles onderzocht, en door zyne approbatie alle bedenkingen dien aangaande weggenoomen.

Gevolglyk ontvangt de Eerstadhouder eene reeds gezuiverde en geapprobeerde keur: en het is van die keur, waar van by dit 5de Art: de approbatie of improbatie aan Hoogst denzelven word overgelaten, het onderzoek van den Stadhouder moet dus niet gaan over de reeds onderzochte vereiffens van de wet, maar daar blyven nog verscheiden andere reedenen van voorziening oover, waarom de Stadhouder ten nutte van het algemeen, ter voorkoming van moeijelykheden en discrepances, ter bevordering van rust tot vermeerdering van 't vertrouwen der ingezeetenen en om veele andere byzondere Consideratien van belang, dat regt van approbatie of improbatie ter voldoening aan het gemanifesteert oogmerk van de aan Hem gedaane delatien kan en behoord uit te oefnenen, reedenen! die wel nooit moeten dienen om enkel eene arbitraire behandeling van den Eerstadhouder den teugel te vieren, maar die egter aan zyn solemneel gestaavden Eed en commissie, aan zyn eigen gewisse, en aan zyne liefde tot regtvaardigheid en deugd, zoo wel als aan zyn inzien in het algemeen belang, 't geen Hoogst den zelven meer als dat van byzondere perfoonen en familien aangaat, moeten worden overgelaaten en die vervolgens uit haaraard en natuur nimmer een object van onderzoek van den breeden Raad worden kunnen, zoodanige reedenen!

ein-

eindelyk, welke nimmer voor den zittenden Raad voldoende zoude kunnen zyn om eenen wettig gekooften te improbeeren, om dat de Raad de vereistens van de wet gehouden is onder het oog te houden, maar die egter in zommige gevallen veellerlei en zelfs de allergewigtigste en de aller peremptoirste gronden tot eene substitutie zoude kunnen uitleeveren en waar aan egter zonder de voorziening van dit 5 Art. nimmer zou hebben kunnen voldaan worden, dit Articul is vervolgens suppletoir aan de dispositie van het 3de en 4de Art. om dat hier by in alle die gevallen, waar in wel geene beletzels of zwarigheden by de wet bepaald zig op deeden, maar waar in egter zodanige andere inconvenienten of weezendlyke defecten zoo wegens de omstandigheeden des tyds als anderzins exteerden, en aan welkers defectueusheid vervolgens behoorde te worden te gemoed gekomen, nog iets meer aan den Stadhouder moest worden overgelaten, zoo als dit uit de eige woorden van dit Articul *de verkiezing in zo verre voltrokken zynde*, zal de Raad daar op &c. duidelyk blykt, dit is de natuurlyke en analogische explicatie en dispositie van dit Articul, alle anderen maken de wet duister, defectueus en verwart, en daar deeze uitlegging volmaakt strookt met het groot motiev van het Reglement, om, vooral zoo veel mogelyk perzoonen te doen koomen tot de Regeering die aan den Erftstadhouder als de natuurlyke bewaarder der regten van de ingezeetenen en de onpartydige waarborg teegen alle Cabalen aangenaam zouden zyn, gelyk daarom gesproken word van het *agreederen* der keuze, en het *bekragtigen van dezelve, met Hoogst desselfs consent*, zoo bestaat wederom dit 5de Art. volkoomen op zig zelve zonder

der eenige de allerringste contradictie met de voorgaande, daar in teegendeel wanneer men de fustenue by de Memorie voorgedraagen, en het daar op geboud gevoelen van den breedten Raad, geadopteert, dit geheel Art. overtallig zoude weezen, en van alle bepaalde zin zou weezen ontbloot, zonder zig de behoorlyke omftandigheeden en bepalingen te kunnen voorftellen op en binnen welke het zelve van eenige applicatie zoude kunnen weezen.

Maar men heeft wyders nog in de tweede plaats geobserveerd, dat de pretense interpretatie by de meergemelde memorie aan dit regt van ap-en-improbatio gegeven, booven dien uitloopt op eene notoire contradictie en de uiterfte absurditeit.

Hoe dog kan het met moogelykheid zaamen gaan, dat de Raad, de, met alle de te observeerene voorzorgen gemaakte, en aan denzelven geprefenteerde keur, dadelijk geapprobeerd hebbende, dezelve aan den Erftadhouder zoude zenden om te oordeelen, of den Raad dien aagande wel of kwalyk heeft gehandelt, en dat de Stadhouder daar op zig hebbende gedecideert en de Regeeringsbestelling 't zy approbatoir, 't zy by substitutie gereguleert, die zelve zaak in het laafte geval nog eens zoude moeten retourneeren aan dienzelfen Raad om het verrigte van den Erftadhouder over dat eigen onderwerp waaromtrent zy reeds na de wet hebben gedefungeerd, op nieuw te beoordeelen?

Daar en booven volgt uit de voorschreeven fustenue al verder, dat de keur eens wel en wettig gemaakt zynde, nooit eenige verandering van den Heer Erftadhouder dien aagande zoude kunnen worden toegelaten,
maar

maar dan moet ook teffens dit zeker weezen, zoo als reets in een ander opzigt is geobserveert, dat *nooit* het geval in het 5de Art. bepaald kan exteeren, dat het zelve als geheel onnut, zonder kragt of beteekenis uit deeze fundamenteele wet, die met zoo veel omzigtigheid, en onder het oog van zoo veele kundige Leeden van Staat is in de weereld gebragt, zou behooren te worden ge-roijeert, om dat de Stadhouder nooit anders ontvangt, dan een keur die met de wet over een komt, die daar aan bevoorens door den zittende Raad heeft moeten worden getoetst, en die alzoo door denzelven Raad is geap-probeerd;

En eindelyk tot welk een verregaande absurditeit zal de pretense noodzakelykheid van het geeven van reedenen in cas van improbatie geen aanleyding geeven? voor al naa de gronden by de memorie gelegd, volgens welke men wil, dat de improbatie en substitutie niet anders plaats zal hebben, als in cas van Liges, en dat zulks dan ook geallegeert en getoont zoude moeten worden, maar hoe zal die Stadhouder van deeze defecten en gronden van recusatie der keuze kennis krygen? hoe zal hy dezelve bewyzen? en wel zoo legaal bewyzen, dat zy als billyke reedenen eener improbatie, en veeltyds als misdadige daaden zullen kunnen en moogen beoordeelt en gejustificeert worden? zal de Zittende Raad daar over worden gehoord of niet? zullen die regters zyn in een zaak waar oover zy reeds hebben gecognosceert door eene keuze voor goed te houden die de Stadhouder naderhand meend als onwettig en vitieus te moeten vernietigen? of zal dit beweezen zynde de Zittende Raad als deel hebbende aan de Ligeus of als schuldig aan pligt ver-

verzuim, reprochabel en corrigibel moeten gehouden worden, waar zal de cognitie oover dit laatste moeten plaats hebben, en welke zullen de oneindige de hatelyke en de inextricabele gevolgen van dit alles zyn?

En eindelyk zal de Stadhouder het instrument moeten worden, om een zoodanige beschuldiging die niets minder behelst dan overtreding van Eed en pligt teegens de keur-Heeren in te brengen, en in plaats van te zyn en zig te gedraagen als de moderator Provincie en de bevorderaar van harmonie en rust, zig verlagen om in effect te worden een Publicus accusator?

Alle deze vraagen volgen immmediaat en nootzaakelyk uit het aangenomen Systema by de memorie, en Zyne Hoogheid moet vervolgens daar op met alle ernst de serieuze attentie van Haar Ed: Mog: verzoeken, ten einde uit den saamenloop der teegenstrydigheeden en wanvoeglykheeden die zig hier opdoen, het ongegronde en onbedagtzaame der pretenze nieuwe interpretatie van de wet te duidelyker op te merken, Dan, hier van afstappende, zal men nog kortelyk doen zien, dat Hun Ed: Mog: uitmakende den Breeden Raadt, (onder verbetering:) ten eenemaal onbevoegd zyn tot het nemen van resolutien, waar by het voorz: Reglement Reformatoir Legaal en met effect zoude kunnen worden geïnterpreteert, het welk het tweede hoofdpunt deezer memorie uitmaakt.

Men heeft tot hier toe vertrouwt en vind zig verpligt in die zelve meening te moeten volharden, dat het meer-gedagte Reglement Reformatoir gebouwd op de Staats resolutie van den 29 Aug: 1748 na voorafgegaane instantien en algemeene begeerte der gezamenlyke ingezete-

nen

nen van Stad en Ommelanden, en in den Jaare 1766 eenparig door de Heeren Staaten gehomologeert en geconfirmeert, volgens deszelvs opschrift en inhoud is geworden een fundamenteele en overbreekelyke wet, waar nae alle zaaken van Policie en Justitie daar in vervat, voortaan in de Stad en in de Ommelanden moeten behandelt worden, men kan zig ook niet verbeelden dat ymand in de Stad of Provincie zulks zoude willen of kunnen contesteeren, alzoo het zelve Reglement door de beide Leeden van Staat aangenoomen, gearresteert en bezworen zynde, geworden is de Hoofdzuil der regten op de Regeering, en het rigtsnoer van het gezag en bestier van den Erftadhouder in der tyd, en dit zoo zynde spreekt het nae alle de gronden zoo wel van een goede Staatskunde als van regtvaardigheid en billykheid van zelve, dat dat zelve Reglement niet is een afzonderlyke wet of statuut van de Hooge Regeering der Stad of van die der Ommelanden, en dus ook niet kan of mag onderworpen worden aan de interpretatie van een der Leeden, die het zelve hebben aangenoomen, zonder concurrentie van hun meede Lid, en voor al niet, daar die interpretatie strekken zou tot een notoir præjudicie van het gunt daar by wettig en voor altoos is toegekend, aan den geenen uit wiens hand zy beiden, 't zelve, ten nutten van hun Stad en Provincie hebben ontvangen en aangenoomen.

Het zou overboodig zyn hier in het breede te willen herinneren. dat Jonkeren Hovelingen, Eigen Erfdn, en volmagten der Ommelanden als het ander Lid van den Staat der Provincie met de Hooge Regeering der Stad tot het daar stellen van het zelve Reglement staats gewys

en *conjunctien* hebben geconcurrceert dat dezelve eene even nauwe en even volkome betrekking tot het zelve hebben als het Lid van de Stad, en gevolgelyk dat het zoo wel de gemeene onverbreekelyke wet, van het eene als van het ander deezer Leeden geworden is, en dat beyde dezelve mitsdien even zoo zeer als de Eersladhouder in zyne Hooge waardigheid aan Jaszels naarkooming en observantie zonder eenige atzonderlyke bepalingen restrictien of eignedunkelyke interpretatien verbonden zyn.

Maar welke zouden ook niet de gevolgen zyn, indien dit Reglement door een deezer Leeden afzonderlyk naar zyne begrippen en vermeende convenientie zoude kunnen worden geadopteert, en dat en ander Lid insgelyks goetvindende tot een separaat interpretatie te resoiveeren, een direct teegenstrydig begrip en explicatie dien aangaande manifesteert.

Dog de onwettige en prejudiciabele consequentie hier van is te door steekend om verder te moogen worden geurgeerd, men vertrouwt dus dat de Breede Raad bedagt zal willen zyn om door zoodanigen inhæsie, zig zelve Hunne ingezeeten en hunne meede Staats Leeden niet te Exponceren, zonder ook deeze laatste wanneer de Eersladhouder overhooptelyk in zoodanig geval genootzaakt wierd Hun Ed. Mog. tot gestand doening van hunnen Eed en tot Maintien van het in fait reglement in te roepen, Ja! zou de Eersladhouder zelve voor zig en zyne wettige Erfopvolgers verantwoordelyk kunnen gestelt worden? indien de nadrukkelyke penaliteit waar meede de plegtige sanctie deezer wet is gemunieert en bekrachtigt tot derzelver respective decharge voor de posteriteit

aan

aan een zyde gestelt en onopgemerkt veronagzaamt wierde.

Dan zyne Hoogheid heeft by deszelvs laatst afgezondene Misfive eenen anderen weg ingeslagen, Hy verwacht dat zyne blykbare deference voor den Breeden Raad en het verlangen van veele ingezeetenen, voortvloeyende uit eene waare bedoeling tot rust eensgezindheid en wederzyds vertrouwen den weg mag baanen tot eene bedaarde overweeginge der hier by gelegde gronden, en tot haar gevolg zal hebben, dat men duidelyk zal inzien het ongepaste en het nadeelige 't welk in eene gepræcipiteerde, en zoo als te vreezen is, by veelen eene onzuivere en op zig zelfs altoos gevaarlyke adsumptie van de meergemelde Memorie is opgeslooten, en dat men vervolgens niet zal hæsitereeren, om aan de voorstelling by zyne *evengemelde* misfive gedaan gereedelyk te defereren.

Coll: Accord:

Aâum Groningen den 8 Juny 1786.

C. H. GOCKINGA, Secret.

Extract uit het boek van Bree-
de Raads Resolutien ter Stads
Secretarie in Groningen.

Veneris den 2 Juny 1786.

Ter Vergaderinge van den Breeden Raad zynde ge-
leezen eene ingekoomene missive van Zyn Doorl.
Hoogheid den Heere Prince Erffladhouder geschreeven
op het Loo den 27 may jongst als meede eene *memorie*
tot betoog van het regt

(fiat inferro:)

Hebben de H. Heeren Burgemeesteren en Raad, oud
en Nieuw, Sampt Taalmannen en Gezwooren Gemeente,
als nog persisterende, by hunne genomene resolutie van
den 17 maart jongstleeden, en die zaak als afgedaan hou-
dende, verklaard, dat H. Ed. Mog als repræsenteerende
de van ouds erkende, onbetwistbaare en nimmer afge-
staane, gelyk ook geenzints by de confociatie met de
Ommelanden tot eenè Provincie in het minste gedero-
geerde Hoogheid en Souverainiteit deezer Stad en Bur-
gery, op herhaalde en instantelyke begeerte en sterken
aandrang van verre het grootste en notabelste hunner
meede burgeren, de vooriz: resolutie van den 17 maart,
na rype deliberatie hebbende genoomen, gearretteerd,
en van dezelve de Burgery, in antwoord op hunne ad-
dressen, kennis gegeven, daar in als nu geene alteratie
kunnen maken, nog gedogen. En zal van deeze reso-
lutie in civile termen aan Zyn Doorl. Hoogh. den Heere
Prince Erffladhouder kennis worden gegeven.

Coll: Accord:

C. H. GOCKINGA, Secret.
CO.

COPIA

Doorlugtigste Prince en Heere!

Wy hebben wel ontvangen Uw Doorl. Hoogheid missive van den 27 may jongst met de daar neevens gevoegde memorie tot betoog van het recht van approbatie der keure van Raadsheeren en Gezwoorens der Stad Groningen aan Uwe Doorl. Hoogh., als Erfstadhouder van de Provincie van Stad en Lande, competente, zonder het geeven van de reedenen van dien; en dat, mits dien de interpretatie by zekere memorie van een aantal van Burgers en ingezeeten den deezer Stad in maart 1786 aan den Breeden Raad overgegeven, en by de meerderheid van denzelven Breeden Raad geadopteert en gehomologeert, by resolutie dier maand in derzelver missive van den 23 daar aanvolgende aan Uw Doorl. Hoogh. geschreeven, is ongefundeert, en onbestaanbaar. En wy hebben dezelve op gisteren ter deliberatie genoomen en gemeend, dat wy by de wettig genoomene resolutie van den 17 maart jongstleeden als nog moesten persisteren, en dat wy, als repræsenteerende de van ouds erkende, onbetwistbare, en nimmer afgestaane, gelyk ook geenzins by de confociatie met de Ommelanden tot een Provincie, in het minst gederogeerde Hoogheid en Souverainiteit deezer Stad en Burgery de voorsz. resolutie van den 17 maart op herhaalde en instantelyke begeerte en sterker aandrang van verre het grootste en notabelste gedeelte onze meede Burgeren, na rype deliberatie hebbende genoomen, gearresteerd,

en van dezelve de Burgery in antwoord op derzelver adressen kennisse gegeven, daar in als nu geene alteratie konden maaken nog gedoogen.

Wy hebben geoordeelt Uw Doorl. Hoogh. van deeze onze resolutie kennis te moeten geven, terwyl wy Uw Doorl. Hoogh. in Gods heilige protectie beveelende blyven

Doorlugtigste Prince en Heere!

Gronlgen den 3 Juny 1786.

(t opschrift:)

Aan Zyn Doorlugtigste Hoogheid, den Heer WILLEM, Prince van Orange en Nassauw Erf-Stadhouder Erf-Capitain Generaal en Admiraal der zeeven vereenigd Provinciën etc, etc. etc.

U D. Hoogheids Goede Vrienden Burgemeesteren en Raad oud en Nieuw, sampt Taalmannen en Gezwoorene Gemeente.

(onderpont:)

H: VAN SYSEN vt.

Ter Ordonnantie der II: Heeren voorz.

(ge:)

C: H: GOCKINGA, Secret.

Coll: Accord:

Actum Groningen den 8 Juny 1786.

C. H: GOCKINGA, Secret.

